

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Periodinis leidinys Nr. 30 (37)

1951-1953 metais išleisti 7 numeriai. Atkurtas 2001 metais.

2017 metų gegužė

TURINYS

ŠLB GYVENIMAS IR VEIKLA

Minėti ir švęsti Vasario 16-ąją – tai suvokti jos reikšmę
ŠLB fotografijų parodos „Lietuvių Šveicarija“ viešnagės
Lietuvoje 2017 m. I - V mėnesiais
Ne visad teisingas posakis, kad „vienas lauke ne karys“
ŠLB Fondo „Lietuvai - 100“ naujienos
Bėgimas „Gyvybės ir Mirties keliu“ Ciuriche
Susitikimas su Nijole Narmonaite Ciuriche
Drauge į Kaziuko mugę ir „Silva rerum“ I romano šešėlyje
Ciuricho knygų klubas leidosi į paskutinės
„Silva Rerum“ nuotykių
Su Lietuvos vardu Ciuricho maratono trasoje
Mažosios Velykėlės Ciuricho darželyje
„Menų dirbtuvėlės“ darželyje „Pagrandukas“
ŠLB Jaunimo klubas. Prisistato veiklos koordinatorė
Dominyka Jusevičiūtė
Atgaivinama lituanistinio darželio „Ratas“ veikla Ženevoje

GYVENIMAS UŽ ŠLB RIBŲ

J. Lewonig knygos „Lietuva ir Šveicarija.
15.000 metų santykių istorija“ pristatymas Vilniuje
Šveicarų turizmo agentūros ieško naujų traukos objektų
ir įdomių maršrutų

2	Konferencija, iškėlusi Baltistikos studijų atkūrimo galimybes Berne klausimą	18
4	NAUJINIENOS IŠ LR AMBASADOS BERNE IR	
7	NUOLATINĖS ATSTOVYBĖS ŽENEVOJE	
8	Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo dienos	
8	koncertas Tautų rūmuose Ženevoje	19
9	Lietuviškos Ženevos kronika. 2017 metų sausis - balandis	21
11	Diskusija Šveicarijos ambasadorių klube	22
	Neblėstanti istorinės atminties galia	24
13		
14	LIETUVIŠKI PĖDSAKAI ŠVEICARIJOJE	
14	Ramūs paskutiniai Tadeušo Kosciuškos gyvenimo	
15	metai Solothurne.	25
	Lietuvos didikų pėdsakai Rapersvilio pilyje	26
16		
16	LIETUVOS – ŠVEICARIJOS SĄSAJOS	
	Šveicarės dovanos Lietuvos muzikos ir teatro akademijai	27
	Thomas Mannas – vokiečių, savo gyvenimu nutiesęs tiltą Lietuva – Šveicarija	28
17		
	ANONSAI / RENGINIŲ KALENDORIUS	30
17	SVEIKINIMAI, ADRESAI	32

Minėti ir švęsti Vasario 16-ąją – tai suvokti jos reikšmę

JŪRATĖ
CASPERSEN

Okupacijos metais lietuviai Šveicarijoje, kaip ir kitose laisvojo pasaulio šalyse, saugojo ir puoselėjo Lietuvos valstybingumo tradiciją, kasmet susirinkdami į Vasario 16-osios šventę. Ją taip ir vadino švente, nors tradiciškai dienos programoje buvo „darbinė“ ir „meninė“ dalys. Būtina organizacijos statutinė dalis – visuotinis metinis narių susirinkimas, kur aptariami bendruomenės veiklos klausimai, renkama valdyba, revizoriai ir Garbės teismas. Meninėje dalyje: pietūs, paskaitos, referatai, šokių kolektyvo „Viltis“ pasirodymas. Ir būtinai Šv. Mišios, aukojamos bendruomenės kapelionio kun. Jono Juraičio.

Tada ir pirmuoju nepriklausomos Lietuvos dešimtmečiu Vasario 16-osios šventės buvo bene vienintelis visų lietuvių susijimas Šveicarijoje. Tad nevalia buvo jos praleisti. Laikui bėgant, kiekvienam dažnėjo galimybės lankytis Lietuvoje ir didėjo įvairių lietuviškų renginių Šveicarijoje skaičius, tad Vasario

16-osios šventė nebeliko vienintelė, kurioje galime kalbėti lietuviškai, gardžiuotis lietuviškais patiekalais, klausytis kūrybos lietuviškai ar šokti tautinius šokius.

Nors ir pakito mūsų gyvenimas, bet Vasario 16-osios šventės esmė ir prasmė nepakis.

Sutelkti lietuvius Šveicarijoje drauge švęti Vasario 16-ąją darosi vis sunkiau. Šiųmetėje šventėje dalyvavo tik per 80, dar 18 atėjo tik į koncertą. Šv. Mišiose ir ŠLB narių susirinkime dalyvavo vos 30. Išties labai gaila, kad būtent tą šeštadienį (apie kurį buvo pranešta lygiai prieš metus) daugelis Šveicarijos lietuvių išvyko slidinėti, atostogavo ar juos netikėtai užklupo kiti svarbūs darbai.

Ir vistiek pakako tų, kuriems ta diena dar kažką reiškia, įveikė šimtus kilometrų, atsivežė savo kruopščiai paruoštus desertus bendram vaišių stalui. Atvyko, nes norėjo tą dieną paskirti Lietuvai, pakalbėti apie pasiruošimą minėti atkurtos valstybės šimtmetį, pasirinkti kioskelyje lietuviškų knygų, susitikti su seniai nematytais pažįstamais, pažiūrėti legendinį filmą „Kaip mes žaidėme revoliuciją“, drauge pasidžiaugti šiandieninės Lietuvos scenos liūtų –

Jeronomo Miliaus ir Povilo Meškėlos - koncertu.

Prie bendruomenės garbių svečių stalo galėjome matyti LR ambasadorę Šveicarijoje Valentina Žeitler su ponu Bodo, LR ambasados Antrąjį sekretorių Darių Nevulį, LR ambasadorių prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje Andrių Krivą su ponia Rūta, Šveicarijos parlamentinės grupės „ProBaltikum“ sekretorių bei Estijos Garbės konsulą Šveicarijoje p. Hans Graf, LR Garbės konsulą Ciuricho ir Cugo kantonams dr. Graziano Pedroja, buvusį Šveicarijos ambasadorių Baltijos šalims bei knygų apie Šveicarijos ryšius su Baltijos šalimis autorių dr. Max Schweizer ir monsinjorą Vytautą Grigaravičių iš Kauno, Marijos Lourdes bažnyčioje aukojusio šįmetes Šv. Mišias. Jų sveikinimuose Vasario 16-osios proga išreikštas ir pasididžiavimas Lietuvos pasiekimais per 26 nepriklausomybės metus, ir nerimas dėl Lietuvoje didėjančios socialinės atskirties, nebesuvaldomos emigracijos ir vėl aiškiai girdimos ir jaučiamos grėsmės iš Rytų.

Po nuostabaus koncerto

Laimos Tikuišienės nuotraukoje - Vasario 16-osios šventės dalyviai.

Visuotinio susirinkimo prezidiumas: pirmininkaujantis Arūnas Vismantas ir sekretoriaujanti Danguolė Kappich

Visuotiniame ŠLB narių susirinkime aptarėme veiklas ir renginius, skirtus Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui. Jų dar tik trys, bet tikime, kad atsiras daugiau originalių idėjų ir vykdytojų.

ŠLB parengta kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“ jau nuo 2016 m. liepos mėnesio keliauja po Lietuvą, aplankydama miestų ir miestelių kultūros centrus, muziejus, galerijas, bibliotekas ir mokslo bei švietimo įstaigas. 2017 metais ji bus surengta 14 vietovių 10-yje rajonų. Antras reikšmingas Lietuvos valstybingumo šimtmečiui skirtas renginys – dviejų 1918 m. Nepriklausomybės Akto signatarų gyvenusių, veikusių ir mirusių Šveicarijoje – dr. Jurgio Šaulio ir prelato Kazimiero Stepono Šaulio – atminimo pagerbimo renginys Lugane spalio 7d. Ir trečiasis – jubiliejinis minėjimas ir koncertas, vyksiantis Lietuvos valstybingumą menančioje Rapperswil'io pilyje (St. Gallen'o kantone) 2018 m. vasario 24d. (Renginių datos ir vietos jau žinomos šiandien, tad norinčius dalyvauti kviečiame rezervuoti tuos šeštadienius iš anksto).

Vasario 16-osios šventės metu Laima Tikuišienė surengė portretų parodą – pardavimą ir gautomis lėšomis papildė ŠLB Fondą „Lietuvai 100“ (žr. Vilmos Kinčiūtės-Kern straipsnį).

Kol tėveliai diskutavo rimtais klausimais, vaikučiai, vadovaujami Julijos Daugėlaitės, piešiniais stengėsi parodyti, ką jiems reiškia Vasario 16-oji. Jiems, kaip ir jų tėveliams, ši data reiškia dar tą patį tapatybės jausmo suvokimą, priklausymą tam pačiam žemės lopinėliui.

Turimesuvokti, kad bendruomeninių ryšių plėtra ir stiprinimas yra būtinas mūsų tautinės tapatybės išlaikymui, mūsų kalbos ir tradicijų puoselėjimui. O Lietuvos valstybingumo šventės tradicijos puoselėjimas yra garbės ir sąžinės reikalas bei meilės savo tėvynei išraiška.

Kita Vasario 16-oji bus minima jau 100-ąjį kartą! Minėkime ją visi kartu!

Redakcijos žodis

Mieli „Šveicarijos lietuvių žinių“ skaitytojai,

Jūsų rankose jau 30-as 2001 m. atkurto Šveicarijos lietuvių bendruomenės žurnalo numeris. Džiaugiamės, kad jis ne tik išlieka popierinėje formoje, bet ir didėja jo apimtis bei plečiasi jo aprašomų veiklų ir veikėjų ratas.

Veiklos apžvalga peržengia bendruomenės ribas, nors ir joje pačioje veiklos netrūko. Minėjome Vasario 16-ąją, lituanistinis darželis „Pagrandukas“ Ciuriche šventė Mažasis velykėles ir pasinėrė į poezijos ir piešimo pasaulį per tėvelių surengtas „Menų dirbtuvėles“, Ciuricho lietuviškos knygos klubas, nustebintas Kristinos Sabaliauskaitės „Silva rerum“ stebuklu, ne tik nusivijo jos herojus į Vilnių per Kazimierines, bet ir gegužės mėnesio vakaronėje vienbalsiai pasidžiaugė IV-ąja istorinio romano dalimi. Knygos klubo entuziasčių kvietimu bendruomenėje viešėjo Nijolė Narmontaitė ir atskleidė „ko nematė žiūrovai“ bei „kas yra kas“ Lietuvos teatro, kino ir muzikos scenoje.

Su pavasariu atgijo ir Šveicarijos lietuvių jaunimas, pristatęs savo veiklos koordinatorę ir planuojamą rimtą mokslininkų ir akademikų susitikimą. Prancūziškos Šveicarijos dalies jaunos šeimos yra pasiryžę Ženevoje atgaivinti lituanistinį darželį - mokyklėlę „Ratas“. O neseniai vykusio baltistikos konferencija Berno universitete, suteikia vilties, kad baltistikos /lituanistikos studijos sugrįš į Šveicarijos universitetus, nes šį klausimą pradeda kelti patys šveicarai.

Šiame numeryje Jūs net galite sužinoti ką veikia oficialioji Lietuva Berne ir Ženevoje. Į „Šveicarijos lietuvių žinias“ rašo mūsų ambasadoriai, jie mielai dalyvauja bendruomenės organizuojamuose renginiuose ir kviečia tautiečius į reikšmingus minėjimus ir įdomius susitikimus.

Ambadorės Valentinos Zeitler istorinis romanas priminė mums, kad Tadas Kosciuszka yra tiek pat lietuvis, kiek ir lenkas, tad ne tik galime, bet ir turime minėti jo mirties 200-ąsias metines. Ir tai paskatino mūsų bendruomenės smalsiuosius ne tik daugiau patiem sužinoti apie jo gyvenimą Šveicarijoje, bet ir kitiems papasakoti.

Atrodo, kad lietuviškų pėdsakų ieškojimas Šveicarijoje ir abiejų šalių sąsajų suradimas, virto bendruomenės narių hobiu. Net keletą tokių deimaniukų surasite šiame žurnalo numeryje. Mums taip pat rūpi, ką naujo tarp mūsų šalių atranda ir kiti, kokie atsiranda nauji turistiniai maršrutai ir kokios išleidžiamos knygos.

Šveicarijos lietuviai suvokia, kad ir sportas yra politika, o solidarumas su bendraminčiais išreiškia poziciją, ar tai bėgimas su viso pasaulio lietuviais „Gyvybės ir mirties keliu“, ar su pasaulio sporto mėgėjais ir profesionalais, stojus į Ciuricho maratono trasą su žaliais marškinėliais ir užrašu ant krūtinės: „LIETUVA“.

Labai svarbu, kad savo veiklą įstengiamo finansuoti patys, tad labai džiaugiamės ir esame dėkingi už kiekvieną auką ar akciją, kuri padeda mūsų planus paversti konkrečiais projektais. Vienas reikšmingesnių – dabar po Lietuvą keliaujanti ŠLB kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti. Jubiliejiniai metai – jau čia pat. Atrodo, kad esame gerai pasiruošę sutikti šio amžiaus šventę. Pirmiausia pagerbsime Šveicarijoje veikusius du 1918 metų Nepriklausomybės Akto signatarus, po to susirinkime į Lietuvos valstybingumo ženklus saugojusios Rappersvilio pilies Didžiąją Riterių menę jubiliejiniam minėjimui ir koncertui 2018m. vasario 24 d.

Mieli skaitytojai, apie visa tai, 32-juose šio žurnalo puslapiuose!

Malonaus skaitymo ir neužmirškite pasižymėti (geriausiai visų!) Anonsuose ir Renginių kalendoriuje skelbiamų švenčių ir susitikimų datų.

ŠLŽ Redkolegijos vardu,
Jūratė Caspersen

ŠLB fotografijų parodos „Lietuvių Šveicarija“ viešnagės Lietuvoje 2017 m. I - V mėnesiais

JŪRATĖ CASPERSEN

Savo kelionę po Lietuvą pradėjusi 2016 m. liepos 17 d. minint Pasaulio lietuvių vienybės dieną, ŠLB kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, per pirmuosius penkerius 2017 metų mėnesius apsilankė 7 vietovėse:

Sausio 5 d. - vasario 8 d. M.K. Čiurlionio namuose – muziejuje Vilniuje.

Vasario 13 - 18 d. Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijoje Klaipėdos rajone.

Vasario 19 - 28 d. Gargždų krašto muziejuje Klaipėdos rajone.

Kovo 3 - 12 d. Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje Vilniuje.

Kovo 16 d. - balandžio 10 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje.

Balandžio 12 d. - gegužės 2 d. Kauno miesto muziejaus Kauno pilies skyriuje.

Gegužės 5 - 30 d. Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazijoje.

Parodos tikslas – parodyti, kad Šveicarijoje gyvenantys lietuviai nepraranda ryšio su savo tėvyne ir išvykę puoselėja lietuviybę, siekia drauge švęsti ir minėti Lietuvos valstybės atkūrimo 100-ąsias metines. Galima būti su Lietuva ir esant toli nuo jos.

Kiekvienoje vietoje parodą stengiamasi pristatyti gyvai, papasakoti apie Šveicarijos lietuvių bendruomenės veiklą nuo jos įsikūrimo iki šiandienos, jų nuveiktus darbus, pasidalinti gyvenimo šioje šalyje patirtimi, įdomybėmis, tradicijomis ir pasigėrėti gražiausiais Alpių šalies kraštovaizdžiais, užfiksuotais tautiečių kameromis.

M. K. Čiurlionio namuose. Prof. Rokas Zubovas dėkoja ŠLB už Sofijos Čiurlionienės-Kymantaitės atminimo saugojimą Šveicarijoje. Pauliaus Peleckio nuotr.

Nors turinys tas pats, kiekvienas parodos pristatymas vis kitoks, jo nesigauna atkartoti net ir labai pasisekusio. Nuotaika priklauso ne tik nuo vietos (muziejus, gimnazija, biblioteka), bet ir nuo susirinkusiųjų, kaip ir į ką auditorija reaguoja, ko klausia, kaip nukreipia pasakojimą. Vyresnio amžiaus žmonės labiau domisi gyvenimu Šveicarijoje: kaip veikia savivalda, viena ar kita sistema, kaip žmonės Šveicarijoje reaguoja į įvykius pasaulyje. Gimnazijose jaunimui labiau rūpi jaunimo gyvenimas: studijos, galimybės, laisvalaikis.

Neretai parodos viešnagė yra susiejama su koku nors įvykiu, data ar asmeniu, susijusiu su Šveicarija ar Šveicarijos lietuviais. Tada ekspozicijos pristatymas papildomas paskaita ar diskusija. Į pristatymus vežamės lauktuvių: visad šveicariško šokolado, o kartais ir sūrio ar Engadino riešutų pyrago.

M. K. Čiurlionio namuose – muziejuje savo paroda Šveicarijos lietuviai sausio mėnesį pagerbė Sofijos Čiurlionienės-Kymantaitės diplomatinę veiklą Tautų Sąjungos asamblėjoje Ženevoje, kur ji atstovavo Lietuvai net 8 metus (1929 -1938 su dviejų metų pertrauka). Tai buvo

lyg tęsinys visų 2016 m. vykusių renginių, skirtų S. Čiurlionienės 130-osioms gimimo metinėms. Apie rašytojos, pedagogės, visuomenės veikėjos ir moterų teisių gynėjos Sofijos Čiurlionienės -Kymantaitės tarptautinę veiklą Lietuvoje žinoma nedaug. Ji iki šiol išsamiausiai buvo atskleista Šveicarijos lietuvių bendruomenės parengtoje apybraižų knygoje „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“ (2009) dr. Eglės Kačkutės straipnyje „Progreso ir aukštesnės gyvenimo kokybės beeškant“. Tad buvo labai gera proga pristatyti ne tik šį Šveicarijos lietuvių parengtą leidinį, bet ir papasakoti apie kitus S. Čiurlionienės atminimo ir įamžinimo renginius Šveicarijoje (atstovavimo Tautų Sąjungoje 80-mečio minėjimas, jos portreto pakabinimas LR Nuolatinės atstovybės patalpose, koncertas Jungtinių Tautų organizacijos rūmuose jos 125-osioms gimimo metinėms paminėti). ŠLB parodos pristatymo renginio metu Sofijos ir Mikolojaus Konstantino Čiurlionių vaikaitis, Čiurlionio namų - muziejaus direktorius, pianistas Rokas Zubovas skambino Ferenco Liszto siutų ciklo „Klajonių metai: Šveicarija“ dalis. Parodos eksponavimu muziejuje rūpinosi parodų organizatorė Milda Pleitaitė.

Parodos lankytojai Garždų krašto muziejuje. Gintarės Sargūnaitės nuotr.

Šis renginys ir ŠLB fotografijų parodos „Lietuvių Šveicarija“ pristatymas Čiurlionio namuose buvo plačiai nušviestas Gedimino Zemlicko straipsnyje „Prie edelveiso glaudžiasi rūta“ žurnale SANTARA (2017 m. žiema 133/134), kur autorius apibendrina sakydamas, jog Šveicarijos lietuvių nuveikti darbai yra Lietuvos kultūros dalis.

Taip buvo planuota, kad Vasario 16-ąją, Lietuvos valstybės atkūrimo 99-ųjų metinių dieną, ŠLB paroda pagerbtų vieną aktyviausių valstybininkų, 1918 m. Nepriklausomybės Akto signatarų, 17 metų gyvenusių, studijavusių, dirbusių ir amžinojo poilsio atgulusių Šveicarijos žemėje dr. Jurgį Šaulį jo gimtajame krašte. Vasario 13 d. Veiviržėnų Jurgio Šaulio vardo gimnazijoje Klaipėdos rajone (direktorė Laima Navickienė) ŠLB parodos ekspozicija ir jos pristatymas gimnazijos ir miestelio bendruomenei tapo sudėtine Vasario 16-osios minėjimo dalimi šalia gimnazistų muzikinio-literatūrinio pasveikinimo bei gimnazijos mokinių ir mokytojų darbų parodos „Aš myliu Lietuvą...“. Šventėje be šeiminių dalyvavo daug svečių: signataro Jurgio Šaulio giminaičiai, rajono ir Veiviržėnų savivaldybės atstovai, vietinės ir kaimyninių parapijų sielovadininkai, Klaipėdos universiteto mokslininkė, Jurgio Šaulio rankraščių tyrinėtoja ir publikuotoja prof. Roma Bončkutė.

Renginį plačiai ir su daugeliu nuotraukų Klaipėdos rajono laikraštyje „Banga“ (2017-02-

15) nušvietė Vilija Butkuvienė straipsnyje „Nepriklausomybės Akto signataro mylėta Šveicarija – gimtinės gimnazijoje“.

Iš anksto nebuvo planuota, bet ŠLB paroda iš Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos dešimčiai dienų iškeliavo į Klaipėdos rajono savivaldybės centrą -Gargždus. Tarp signataro giminaičių Vasario 16-osios minėjime gimnazijoje dalyvavo Jurgio Šaulio sūnėnas Česlovas Tarvydas, Klaipėdos rajono Tarybos narys. Jo pastangų dėka 2013 metais Veiviržėnų gimnazijai buvo suteiktas Jurgio Šaulio vardas. Jis ir šiandien aktyviai rūpinasi signataro atminimu, dalyvauja įvairiuose jo pagerbimo

renginiuose. Jo anūkė Gintarė Sargūnaitė, einanti senelio pėdomis ir dirbanti Gargždų krašto muziejuje, pasirūpino, kad su ŠLB fotografijų paroda galėtų susipažinti ir Gargždų apylinkės žmonės.

Kovo mėnesį paroda „Lietuvių Šveicarija“ sugrįžo į Vilnių. Kovo 3 d. Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje vyko renginys „Lietuviški ženklai Vakarų kultūrose: Šveicarija“. Tai bibliotekos Dokumentinio paveldo tyrimų departamento (direktorė Jolanta Budriūnienė) rengiamas paskaitų ciklas, kurio metu siekiama pristatyti įvairiuose Vakarų kraštuose esamus lietuviškus pėdsakus. Šveicarijoje lietuviškų ženklų išties nemažai. Jų suradimu ir paženkliniu nuo pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo rūpinasi Šveicarijos lietuvių bendruomenė. Tad pristatymų cikle galėjome dalyvauti pasiremami Lietuvos vardo tūkstantmečiui ŠLB narių parengta apybraižų knyga „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“, o prieš paskaitą V aukšto atrijuje pristatyti Lietuvos valstybės šimtmečiui skirtą fotografijų parodą „Lietuvių Šveicarija“. Parodą atidarė ir susirinkusius pasveikino nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos direktorius prof. dr. Renaldas Gudauskas. Tarp svečių buvo LR Garbės konsulas Šveicarijoje šveicaras dr. Graziano

Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijoje (Klaipėdos raj.). Paroda pristatoma Vasario 16-osios minėjimo metu gimnazijos bendruomenei, svečiams ir Jurgio Šaulio giminaičiams. Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos archyvo nuotr.

*Parodos pristatymas Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje.
Tomas Katinaitis nuotr.*

Pedroja, panorėjęs sužinoti, kokią jo gimtąją šalį mato ne tokie ir gausūs užsieniečiai lietuviai.

Toliau paroda keliavo į Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešąją biblioteką. Mus priėmė ir parodą globojo Šveicarų ir austrų literatūros skaityklos vedėja Karmela Rudaitienė. Čia paroda buvo eksponuojama ant skaityklos sienų ir knygų lentynų šonų. Nestandartinė „galerija“ dar labiau kaustė auditorijos dėmesį iš arti ir akių aukštyje kabančiomis fotografijomis ir jų aprašais. Į parodos atidarymą kovo 24 d. susirinko nemažas būrys bibliotekos skaitytojų, Lietuvos ir Austrijos draugijos narių ir bibliotekos darbuotojų. Iš pastarųjų ne vienas prisiminė savo kelionę į Šveicariją 2010 m. į edukacinį ir bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos kėlimo seminarą Ciuricho centrinėje bibliotekoje, kurį rengiant talkino ir Šveicarijos lietuvių bendruomenė. Tad vaizdai fotografijose daugeliui nebuvo nauji, o atgaivino prisiminimus ir patirtus įspūdžius. Gal dėl to parodos pristatymo metu daugiau buvo kalbėta apie pačią Šveicariją, jos papročius, požiūrius ir gyvenseną, pasvarstyta, ką Lietuva galėtų iš kažkada neturtingo agrarinio krašto šiandien aukščiausius gyvenimo standartus pasiekusios šalies patirties pasimokyti.

Nuo balandžio 12 d. iki gegužės 2 d. ŠLB fotografijų paroda svečiavosi Kauno miesto muziejaus Kauno pilies skyriuje (vedėjas Paulius

Stanišauskas). Lankytojai, įsigiję bilietus į Kauno pilies muziejų, galėjo ŠLB parodą aplankyti kaip papildomą ekspoziciją. Nedidelė, apvali, bet istoriją menanti muziejaus erdvė leido atsistojus pilies viduryje ir sukantis ant kulno apžiūrėti visą parodą. Parodos pristatymo renginys (balandžio 27 d.) buvo nemokamas, o Pilies siaurais akmeniniais spiraliniais laiptais užkopusius į ketvirtą aukštą dalyvius apdovanojome šveicariškais šokoladais. Dalyvių būryje buvo ne tik mūsų bendruomenės draugų, įvairiomis progomis viešėjusių Šveicarijoje, bet ir tuo metu Lietuvoje atostogavusių Šveicarijos lietuvių.

Planuojant parodos viešnagių maršrutą, siekiama aplankyti ir švietimo įstaigas, pabendrauti su jaunimu, papasakoti apie Šveicarijos

lietuvių veiklą, apie Alpių šalyje saugomą lietuvišką kultūrinį paveldą. Tokia viešnagė gegužės mėnesį įvyko Šilalės Simono Gaudėšiaus vardo gimnazijoje. Tai didžiulė mokykla, neseniai atšventusi 95-ąjį gimtadienį. Gegužės 5d. gimnazijoje buvo atidaryta ŠLB paroda ir pristatyta bendruomenės parengta knyga apie lietuvių rašytojų takus Šveicarijoje. Paskaitos metu bendrauta jaunimui rūpimais klausimais apie Šveicarijos švietimo sistemą, pasirengimą profesiniam gyvenimui, jaunimo užimtumą, vaikų ir tėvų santykius. Nebuvo galima nepaliesi ir šiandieninės emigracijos iš Lietuvos klausimo, išvykimo tikslo, trukmės ir tai, kad emigracija įpareigoja išlaikyti ryšį su savo kraštu bei juo rūpintis. Paroda Šilalėje svečiuosis iki gegužės pabaigos ir tai leis nemačiusiems ją pamatyti, o prie jos sugrįžusiems – daugiau laiko skirti fotografijose užfiksuotoms detalėms ir jų aprašams. Dėkingi esame gimnazijos direktoriui Stasiui Norbutui už kvietimą ir priėmimą, Šilalės savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojai Verai Macienei už apsilankymą parodos pristatyme ir perduotus sveikinimus bei mokytojai Zojai Masteikienei už malonų straipsnelį apie renginį, kurį pavadino „Nuostabi fotokelionė į Šveicariją“, padovanojusi gimnazijos mokiniams ir mokytojams „neužmirštamų akimirkų ir priartinusią mums visiems tokią tolimą ir paslaptingą Šveicariją“.

Parodos pristatymas Kauno miesto muziejaus Kauno pilies skyriuje. Kauno miesto muziejaus archyvo nuotr.

Ne visad teisingas posakis, kad „vienas lauke ne karys“

VILMA KINČIŪTĖ KERN

Laimos Tikuišienės akcija ŠLB fondui „Lietuvai - 100“ paremti.

2016 m. ŠLB savo visuotinio narių susirinkimo metu nutarė įsteigti tikslinį fondą – „Lietuvai -100“. Jo tikslas yra kaupti lėšas Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui skirtų veiklų, projektų ir renginių finansavimui. Preliminariai numatyta jį kaupti 2016-2020 jubiliejiniais metais, arba iki kol bus vykdomi šiai progai skirti projektai.

Kelios dešimtys supratingų ir dosnių mūsų tautiečių jau ne kartą aukojo pirmaisiais fondo veikimo metais. Tam pačiam tikslui ŠLB valdyba 2016 m. rugsėjo mėnesį pakvietė tautiečius į paramos koncertą Berne. Aukotojų lėšomis buvo parengta ŠLB kilnojamoji fotografijų paroda, kuri žada keliauti po Lietuvą visus jubiliejinis metus. Aišku, jei tam

Laima Tikuišienė

užteks lėšų. Kad jų nepritrūktų, reikia mūsų visų prisidėjimo.

Tad prieš Vasario 16-osios šventę labai nudžiugino Laimos Tikuišienės pasiūlymas labai originaliai papildyti fondą „Lietuvai -100“. Pamėgusi fotografuoti juodai - baltus portretus, ji sakėsi jau sukaupusi nemažą kolekciją tautiečių portretų iš įvairių bendruomenės renginių. Pasiūlė iš keletos labiau pavykusių padaryti parodą Vasario 16-osios šventės metu ir, norinčius jas įsigyti, pakvietė

laisvanoriškai paaugoti fondui. Nenorintiems aukoti ar dalyvauti parodoje, portretai buvo padovanoti.

Kiekvienas portretas buvo paženklintas lipduku: „Įsigydami šį Laimos Tikuišienės kūrybinį darbą paremsite Šveicarijos lietuvių bendruomenės fondą „LIETUVAI -100“, kurio pagalba bus vykdomi projektai, skirti Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui!

Akcija buvo ištis sėkminga. Jos metu fondas „Lietuvai -100“ pasipildė CHF 501.30.

Dėkojame Laimai už idėją ir jos įgyvendinimą. Būdama ir mūsų fotografijų parodos dalyvė, ji svariai prisidėjo prie parodos viešnagių finansavimo Lietuvoje. Jos gimtasis Kaunas pamatė parodą šį balandį Kauno pilies muziejuje, o gruodžio mėnesį vėl sugrįš į Kauno Kristaus Prisikėlimo bazilikos salę.

Apačioje: Laimos Tikuišienės portretai

ŠLB Fondo „Lietuvai - 100“ naujienos

**VILMA
KINČIŪTĖ
KERN**

ŠLB kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“ sėkmingai pristatinėjama ŠLB pirmininkės J.Caspersen ir toliau keliauja po Lietuvą. Vos ne po kiekvienos parodos pristatymo Lietuvos spaudoje randame gražių ir širdžiai mielų atsiliepimų.

Dėkojame Jūratei už šį didžiulį darbą, ir už tai, kad ji ne tik aukoja brangų laiką, bet ir asmenines lėšas kelionėms kiekvieną mėnesį į Lietuvą ir po Lietuvą.

ŠLB Fondas „Lietuvai - 100“ vis dar sulaukia pavienių aukų, už

kurias ŠLB valdybos vardu norėčiau padėkoti paaukojusiems nuo 2016 m. gruodžio 11 d. iki 2017 m. gegužės 15 d. :

Angelei Gegeckienei (CHF 100.-)
Algimantui Gegeckui (CHF 140.-)
Ingai Belevičiūtei-Buchs (CHF 100.-)
Vilmai Kinčiūtei-Kern (CHF 100.-)

Graži ŠLB narės Laimos Tikuišienės idėja ir jos įgyvendinimas gausiai papildė ŠLB Fondą „Lietuvai-100“. Juodai balti portretai buvo perkami ne tik sau asmeniškai, bet ir dovanoms.

Širdingai dėkojame nuotraukų pirkėjams-aukotojams:

Sonatai Zabulionienei (CHF 100.-)
Graziano Pedroja (CHF 100.-)
Aurimui Pintverui (CHF 70.-)
Virginijai Siderkevičiūtei (CHF 50.-)
Ramūnui Beniuliui (CHF 50.-)
Jurgitai Brazaitienei (CHF 50.-)
Hans Graf (CHF 50.-)

Amb. Valentinai Zeitler (CHF 40.-)
Linai Malinauskaitei (CHF 40.-)
Dariui Nevuliui (CHF 40.-)
Vitalijai Gaučaiti-Wittich (CHF 30.-)
Laimai Tikuišienei (CHF 30.-)
Rimutei Balnienei (CHF 20.-)
Eglei Dranevičiūtei (CHF 20.-)
Editai Hänni (CHF 20.-)

Laukiame ir Jūsų gražių idėjų.

Maloniai kviečiame ir toliau palaikyti bei finansiškai paremti ŠLB Fondą „Lietuvai - 100“.

Fondo duomenys:

Litauische Gemeinschaft der Schweiz
Konto-Nr. 3500-4.617458.5
Sąskaitos pavadinimas:
LITAUEN - 100
IBAN: CH19 0070 0350 0461 7458 5
Zürcher Kantonalbank
8010 Zürich

Bėgimas „Gyvybės ir Mirties keliu“ Ciuriche

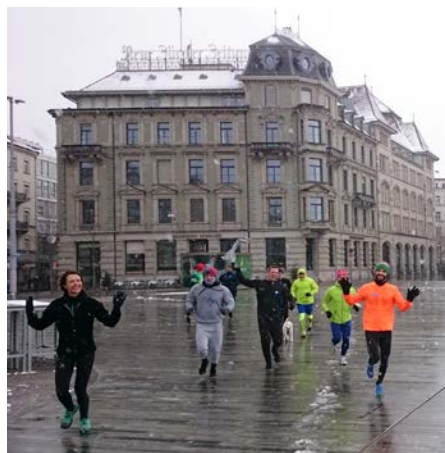
**MILDA
MALINAUSKIENĖ**

Darganotąssausio 14-os šeštadienį Ciuricho ežero pakrantėje galima buvo pastebėti būrelį linksmai nusiteikusių bėgikų, pasipuošusių neužmirštuolėmis. Jie, kaip ir daugiau nei 6000 bėgikų Vilniuje bei kitose pasaulio valstybėse, dalyvavo XXVI tradiciniame tarptautiniame pagarbos bėgime „Gyvybės ir Mirties keliu“.

Bėgimas „Gyvybės ir Mirties keliu“ organizuojamas nuo 1992 m. ir yra skirtas pagerbti Sausio 13-osios įvykių aukoms – žuvusiems ir sužeistiems Lietuvos laisvės gynėjams. Vilniuje devynių kilometrų nuotolio bėgimo maršrutas prasideda nuo Antakalnio kapinių ir baigiasi prie Televizijos bokšto.

Tradiciškai prie šio renginio jungiasi ir užsienio lietuvių bendruomenės. Bėgimai laisvės gynėjams atminti organizuojami Paryžiuje, Briuselyje, Berlyne bei daugelyje kitų Europos ir kitų žemynų miestų.

Šiomet pirmąjį kartą toks bėgimas įvyko Ciuriche. Renginyje dalyvavo

Autorės nuotraukoje - gerai nusiteikę bėgikai Ciuricho mieste.

15 bėgikų (Tomas Malinauskas, Arūnas Vismantas, Saulius Damčikas, Vytautas Pečkys, Tomas Dainius, Giancarlo Russo, Vilija Greuter, Tomas Mikuckas, Merūnas Janulevičius, Božena Gruzd, Martynas Gaurilčikas, Paulius Bertulis, Vaidotas Neberauskas, Vytautas Astrauskas, Vita Fasler) bei jų palaikymo komanda. Kaip ir Lietuvoje vykstančiame reginyje, Pagarbos bėgime nebuvo siekiama prizinių vietų, kadangi tai nėra varžybos. Visi nuotolį įveikę dalyviai apdovanoti atminimo medaliais. Juos bendruomenės organizuotos Vasario 16-osios minėjimo šventės metu iškilmingai įteikė LR ambasadorius prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje Andrius Krivas.

Bėgimas surengtas Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės Jaunimo klubo iniciatyva. Jį organizavo Tomas Malinauskas ir Arūnas Vismantas.

Autorės nuotraukoje - neužmirštuolėmis pasipuošę bėgikai tradiciniame tarptautiniame pagarbos bėgime „Gyvybės ir Mirties keliu“.

Susitikimas su Nijole Narmontaitė Ciuriche

LAIMUTĖ POCEVIČIENĖ,
Telšių Žemaitės dramos teatro
režisierė

Kino ir teatro aktorė, rašytoja Nijolė Narmontaitė Ciuriche pristatė savo knygas - bestselerius: „Aktoriai, režisieriai ir kasininkės“, „Aktoriai, režisieriai ir studentai“, „Aktoriai, režisieriai ir gerbėjai.“ KO NEMATĖ ŽIŪROVAI.”

Jau trečią kartą turiu galimybę apsilankyti spalvingoje lyg atvirukas šalyje-Šveicarijoje. Labai džiaugiuosi, kad netikėtai tas kūrybinės kelionės į mano gyvenimo katalogą įtraukė jūsų lietuvių bendruomenė. Jau beveik 40 metų gyvenu Žemaitijos sostinėje Telšiuose - erdvėje, kuri įpareigoja ir skatina gyventi spalvotai. Tą ir darau, režisuodama Žemaitės dramos teatre. Su vienu iš spektaklių - Žemaitės komedija „PIRŠLYBOS“ - prieš dešimtmetį ir buvome atvykę į Ciurichą, o vėliau su ansambliu RATAA linksminomės, plukdėm vainikus ir stiprinomės iš mėgintuvėlių vaistais „nuo amžinos meilės, nuo krizės...“, piešėm ant šilko Joninių šventėje prie Ženevos ežero.

Popietę pradėjo Laimutė Pocevičienė.
Dianos Brunner nuotrauka.

Trečią kartą teko laimėti apsilankyti šių metų kovo 16 - 18d. kartu su kino ir teatro aktore, rašytoja Nijole Narmontaitė, su kuria mus sieja bendras kūrybinis darbas ir meilė Telšiams. Šveicarija mus pasitiko šviesia pavasario saule, gėlėtais parkais, sprogstančiais medžiais ir nejprasta šiluma. Meilė ir rūpestis tryško ir iš mus pasitikusios Vilmos Kinčiutės-Kernakių ir širdies. Ačiūjai už mus priglaudusių namų jausmą, skanų maistą ir mums skirtą spalvotą laiką. Sužavėjo nuostabi Šveicarijos

gamta, o labiausiai Čarljo Čaplino muziejus. Nuoširdžiai dėkingos ir bendruomenės pirmininkei Jūratei Caspersen, kuri kartu su Vilma lydėjo mus visą dieną: plaukiant laivu Keturių Kantonų ežeru, keliantis į snieguotą Rigi Kulm viršūnę, lekiant greituoju traukiniu, vaikstant po žavų Liucernos miestą, fantastiškus dengtus tiltus... Jos ne tik lydėjo mus, jos visą laiką jaudinosi dėl būsimo renginio: ar daug suvažiuos žiūrovų, ar visiems pranešta...

Išaušo lietinga ir vėjuota renginio diena. Savo kūrybos vakare kino ir teatro aktorė, rašytoja Nijolė Narmontaitė pristato visas tris savo knygas – bestselerį AKTORIAI, REŽISIERIAI IR GERBĖJAI. KO NEMATĖ ŽIŪROVAI.

Jau po pirmos renginio dalies Jūratė Caspersen džiaugėsi: „Susirinko daugiau nei pusšimtis lietuvių bendruomenės narių. Ir visi atsipalaidavę laimingi, juokiasi, gerai nusiteikę.“

„Myliu Nijolę. Nuostabus renginys. Prisijuokėm iki ašarų.“- prisipažino Dainora Kūng.

Popietė su Nijole Narmontaitė pralėkė nepastebimai greitai ir labai linksmai. Dianos Brunner nuotrauka.

Nijolės mokyklos draugė iš paralelinės klasės Judita Rieder pro ašaras kalbėjo: „Magiška diena su magiškom nuotaikom ir magiškais momentais padovanota man šiandien. Keturiasdešimt metų nesimatėm, o Nijolė visai nepasikeitė - jos dūšia lygiai tokia pati kaip tada, kai jai buvo 18. Tegul Nijolė ir toliau skleidžia tą charizmatišką šilumą ir humorą ir tegul to nepritrūksta jos gyvenime“.

„Kaip gerai, kad pasiūliau knygų klube pasikviesti Nijolę. Tikrai labai labai jos laukėm ir sulaukėm - susitikimas nuotaikingas ir įdomus“, - komentavo Diana Brunner.

„Labai džiaugiuosi, kad atvažiavau į susitikimą“, - prisijungė Lina Kaizer. „Sutikau tiek nuostabių žmonių, prisiminiau Telšių Žemaitės dramos teatro atvykimą, kaip aš pirmą kartą nesupratau lietuviškai, nes jūs žemaitiškai kalbėjot, bet buvo smagu, nuostabu. O Nijolė mane kiekvieną kartą maloniai nustebina - aš ją išsimylėjau po A. Puipos filmo „BILIETAS IKI TADŽ MACHALO“. Labiausiai įsiminė dialogas – tarp lietuvaite, kurią vaidino Ilona Balsytė ir Nijolės kuriamos rusakalbės tardytojos Dašos: „Krasivaja ty, Daša.“(Graži tu, Daša) „Šutiš ty Valiuša, šutiš.“ (Juokauji, Valiuša, juokauji) „Ne šūdas, Daša, ne šūdas.“ Visiškas nesusikalbėjimas.

Toliau įspūdžiais pasidalino Virginija Siderkevičiūtė: „Atvažiavau iš Bazelio. Džiaugiuosi kad mūsų tiek daug susirinko: aukštaičių ir žemaičių. Ačiū jums abiem, kad atvykote iš Lietuvos. Malonus vakaras. Esu aukštaitė, nelabai žemaitiškai suprantu, bet prisimenu kokį šaunų Žemaitės spektaklį atvežėte iš Telšių ir kokias linksmas Jonines prie Lėmano ežero šventėm“.

Taip sutapo, kad knygos pristatymas vyko tą šeštadienį, kada Valdonė Federavičiūtė - Meylan šventė savo gimtadienį: „Nijolės Narmontaitės kūrybos vakaras - man nuostabi gimtadienio dovana. Kai vyras paklausė kokios dovanos norėčiau gimtadieniui, prisipažinau, kad labiausiai norėčiau vyksti į susitikimą su Nijole. Ir štai esu

čia - tiek gerų emocijų patyriau: ir verkiau, ir juokiausi, dabar man jų ilgiems mėnesiams užteks. Labai ačiū“, - susijaudinusi kalbėjo Valdonė žvelgdama į Nijolės Narmontaitės padovanotą dainų kompaktinį diską.

„Nuostabi diena, tikrai vertėjo atvažiuoti“ - patikino Virgilijus Tikuišis iš Lozanos.

Arūnas Vismantas, kuris padėjo išpildyti techninius vakaro reikalavimus, tą vakarą buvo labai svarbus asmuo: „Jaučiau didelę atsakomybę, jaudinausi ir kartu jaučiausi saugiai, nes dirbau su tikra žvaigžde - Nijole Narmontaitė, kuri visada „apžais“ bet kokią mano klaidą. Nuostabus vakaras...“

„Gyvenau Šiauliuose, todėl gerai pažinojau režisierių G. Padegimą, kurį savo pasakojimuose prisiminė Nijolė Narmontaitė. Žaviuosi Nijolės talentu, linkiu daug šviesių akimirkų ir dar daug daug gražių susitikimų visame pasaulyje“, - palinkėjo Rita Ziedaitė.

Renginys baigėsi, bet susitikimas nesibaigė, jis tęsėsi prie vyno taurės iki vėlumos. O dabar plaukia nuotraukos ir draugiški laišukai iš Lietuvos į Šveicariją ir iš Šveicarijos į Lietuvą.

Ketrios žemaitės ant Keturių kantonų ežero: Nijolė, Jūratė, Vilma ir Laimutė.

Drauge į Kaziuko mugę ir „Silva rerum“ I romano šešėlyje

JŪRATĖ CASPERSEN

Ciuricho Lietuviškos knygos klubas pajvairina savo skaitymus, vakarones ir susitikimus su rašytojais kelionėmis į kitus Europos miestus, aplankant bendrus draugus ir susipažįstant su miestų įžymybėmis ir muziejais. Taip per paskutinius 4 metus apsilankėme Romoje ir Stokholme. Šiemet buvome nutarę vykti į Vilnių, į Kaziuko mugę ir kartu paklaidžioti po senąjį Vilnių, užfiksuotą Kristinos Sabaliauskaitės istoriniuose romanuose ir taip „pasiruošti“ gegužės 12 d. planuotam klubo „Silva rerum IV“ (2016) romano aptarimui.

Pasirodo, kovo pirmas savaitgalis (kovo 3 - 5 d.) mūsų labai populiarius atostogų metas, tai planui įgyvendinti beliko tik ant vienos rankos suskaičiuojamų klubiečių. Tai visai nesustabdė tų, norinčių paganyti akis po 17 km Vilniaus senamiestyje išrikiuotų Kaziuko mugės stalelių, kioskelių ir palapinių. Trims dienoms Vilniaus širdis pavirsta didžiuliu turgumi, kuriame galima rasti visko: tradicinius amatus, medžio dirbinius, papuošalus, suvenyrus, menų ir maisto zonas. Tai pats gausiausias ir seniausias tradicijas turintis tautodailininkų, amatininkų ir

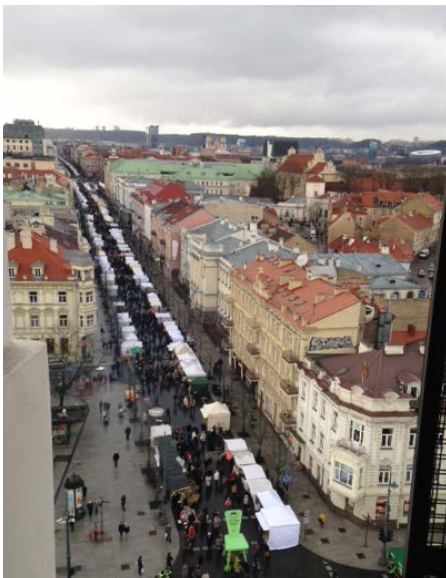

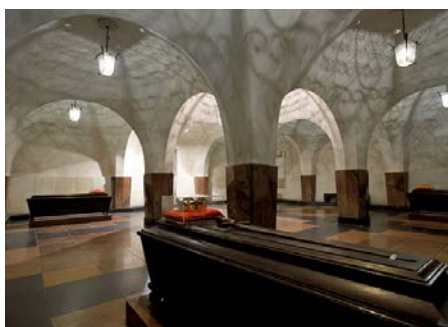
*Neužmiršamas savaitgalis Vilniuje –
Daiva, Zita, Aldona, Jūratė ir Irena.
Irenos Gūgi nuotraukos.*

liaudies meistrų sambūris. Jo metu ne tik prekiaujama, bet ir keletose vietų ištiesai koncertuoja meno kolektyvai iš visos Lietuvos, vyksta įvairiausių edukacinės veiklos vaikams. Šventė pradedama teatralizuotomis eitynėmis, kuriose pražygiuoja šventės organizatoriai ir žymiausi senųjų kultūros paveldo tradicijų saugotojai ir puoselėtojai. Kasmet Kaziuko mugę pritraukia apie kelis šimtus tūkstančių lankytojų.

Lietuvos globėjo Šv. Kazimiero šventės ištakos siekia XVII a. pradžią, bet tik XIX a. ji peraugo į mugę. Šiemet šventė buvo surengta 414 - ajį kartą. Tad ji buvo šventiškai įamžinta kolekcinė „pusantroko“ (1.5 euro vertės) moneta (dail. Rytas Jonas Belevičius). Kita naujovė buvo tai, kad į šventę įsitraukė ir Vilniaus Arkivyskupija. Kovo 3d. vakare Arkikatedroje vyko V.A. Mocerto koncertas „Karūnavimo mišios“, o po jo – Karališka naktis Katedroje. Šv. Kazimierą buvo galima lankyti visą naktį.

Kol Kaziuko mugė dar nebuvo įsisiūbavusi, mūsų grupelė ėmėsi įgyvendinti savo antrąjį kelionės tikslą: artimiau susipažinti su senuoju, beje taip pat XVII a. Vilniumi, pavaizduotu Kristinos Sabaliauskaitės „Silva rerum“ I istoriniame romane. Mintis tai padaryti jau kirbėjo nuo romano, kurį mūsų klube 2009 m. kovo 20 d. Ciuriche pristatė pati autorė, pasirodymo. Po to, su tokiu pat entuziazmu klube sutikome II-ją (2011) ir III-ją (2014) „Silva rerum“ knygas. O štai klube nutarus šio gegužio susitikimą paskirti K. Sabaliauskaitės IV-jai, ir kaip skelbiama, paskutinei „Silva rerum“ knygai, ryžomės įgyvendinti savo seniai rutuliuotą planą. Malonus

*Katedros požemiai.
Tomo Vyšniausko nuotrauka.*

*Didysis Jono Delamarso varpas
Vilniaus varpinėje. Irenos Gūgi nuotr.*

*Vilniaus vaizdas pro varpinės langą.
Irenos Gūgi nuotrauka.*

sutapimas, kad mes, kaip ir Norvaišos, į Vilnių atvykome per Šv. Kazimierą.

Daugelį romane minimų Vilniaus vietų lengva surasti, nes išlikę senamiesčio gatvių pavadinimai: Pilies, Didžioji, Bernardinų, Stiklių, Arklių ir kt. Pradėjusios rytine kava basakojų karmelitų vienuolyno celėje Visų Šventųjų gatvėje, kuri yra priešais Arklių gatvę (senųjų Birontų Delhofų herbo ir Jono Kirdėjaus vaikystės namai), per Rotušės aikštę, Didžiąją ir Pilies (Jono Delamarso, patrankų ir varpų liejiko namus) gatves, kairėje palikusios buvusios Jėzuitų akademijos (dabar Vilniaus universiteto) sienas, nužygiavome į Šv. Mykolo gatvę, kur buvusioje Šventojo Mykolo Arkangelo bažnyčioje dabar

Šv. Kazimiero karstas Katedroje. Irenos Gūgi nuotrauka.

yra įsikūręs Bažnytinio paveldo muziejus. Čia mūsų jau laukė gidė Dalia.

Šventojo Mykolo Arkangelo bažnyčioje lengvai galėjome įsivaizduoti septyniolikmetę Uršulę Norvaišaitę klarisių vienuolyno novice, laukiančią įžadų, per mišias giedančią aukštai choro balkone ir negalinčią matyti, kas darėsi apačioje, bažnyčioje. O štai čia altoriuje kaboją stebuklingasis Švenčiausios Dievo Motinos paveikslas, o čia - turėję būti varteliai, atitvėrę bažnyčią nuo vienuolyno ir kurių retos grotelės taip trukdė pirmajam Uršulės ir Jono Kirdėjaus bučiniui.

Ir šiandien ne visi muziejaus lankytojai gali patekti į buvusio vienuolyno patalpas, nors visas ansamblis jau atrestauruotas. Kai kurios patalpos nuomojamos verslui ir organizacijoms. Praėjome vienuolyno koridoriumi, aplankėme buvusį refektoriumą (valgomąjį), dabar naudojamą konferencijoms ir parodoms.

Antroji lankymo vieta – Šv. Kazimiero koplyčia ir Katedros požemiai. Mes, keliaujančios „Silva rerum“ pirmosios knygos literatūriniais takais, Šv. Kazimiero koplyčioje „dalyvavome“ Uršulės ir Jono Kirdėjaus sutuoktuvėse. Reikėjo įsivaizduoti, kaip po kazokų antplūdžio nuniokotoje Katedroje tarp griuvėsių ir kibirų su lašančiu nuo

lubų lietumi, Uršulė ir Jonas Kirdėjus slapta susituokė, dieną prieš išvykstant atsisveikinti su Milkantuose mirstančiu Jonu Motiejum Norvaišu, o broliui Kazimierui pakėlus sparnus link šveicariško Bazelio.

Senajo Vilniaus lankymą baigėme Vilniaus varpinėje, pačioje seniausioje Lietuvoje. Juk garsiausias Vilniaus varpų liejimo meistras buvo Jonas Delamarsas, kuris turėjo liejyklą Puškarnioje. Ir šiandien pačiame bokšto viršuje valandas praneša šio prancūzų fuzoriaus 1673 metais nulietas varpas, apjuostas lotynišku įrašu, ornamentu ir papuoštas švč. Mergelės Marijos bei Vilniaus Katedros globėjų Šv. Kazimiero ir Šv. Stanislovo figūromis. O to varpo sklindantis gražus garsas yra neabejotinai dėl to, kad jame, anot Kristinos Sabaliauskaitės, yra įmaišytas Jono Delamarso mylimosios žmonos Cecilijos plaukas.

Įsimintinas savaitgalis Vilniuje su įvairiapuse istorine, kultūrine, tradicijų ir literatūrine programa.

Ciuricho knygų klubas leidosi į paskutinės „Silva Rerum“ nuotyki

ILONA
KATKIENĖ

Ėjo 2017-tieji mūsų Viešpaties metai, romėnų laikus menančiame Ciuriche baltos kaštonų žvakių vaškas varvėjo į skaidrius Limato vandenį, oras kvėpėjo pavasariška drėgme, žiedais ir ką tik liūtis išpraustu asfaltu; pro lengvą rūko maršką tolumoje blyksėjo baltų kalnų viršūnės, dardėjo mėlynai balti tramvajai, siaurų gatvelių kamščiuose nerangiai krutėjo automobiliai, puikiai pasirėdę vyrai ir moterys rinkosi skandinti gyvenimo nuovargį laike sustojusiose seno miesto uždegose ir tavernose, kur iš tolo dirgino uoslę skrudinto maisto, tįstančio sūrio ir kvėpiančio saule vyno aromatais.

O jos – tos aštuonios, grakščiai skubėjo Seebacho baltakamienių berželių alėja, net ir su krepšiais, prigrūstais indų su baklažanų suktinukais, sūriais, namine duona, plonyčiais tobulai rūkytos mėsos griežinėliais, pikantiškais sūrio ir lašinukų keksiukais, lietuviškų grybų užtepėlėmis, uogomis, taurių gėrimų buteliais ir net didžiuliu, pievų medumi kvėpiančiu tortu nešinos, jos lengvai skriejo oru, lyg nešamos tos dieviškos sielos būsenos, kai perskaitai gerą knygą, pakylai nuo žemės ir akys beigi ausys ima nepaliaujamai ieškoti tų kitų – irgi pakylėtųjų...

Tos aštuonios ir dar kelios mintyse, jos regis sėdėjo aplink paprastą stalą, nukrautą knygomis ir vaišėmis, bet iš tikro klaidžiojo kartu su Pranciškumi Ksaveru Norvaiša iš Milkantų, su karališkuoju matematiku, mokslininku, masonu ir filosofu, prisiminė kartu su juo aplankytus XVIII amžiaus Nancy, Vieną, Krokuvą, Varšuvą, Amsterdamą, Paryžių, Londoną, o ypač Lietuvą,

ypač tą Lietuvą, kuri gali didžiulis pirmąją Europoje konstitucija, tą Lietuvą, kur bajorai bandė išlaisvinti valstiečių – maitintojų – luomą, kur gamtos stebuklai vyksta ir prie varganų bakūžių, ir turtingų sodybų, kur raitosi šventi žalčiai ir kalena šventi gandrai, kur giesmės sklaidžiasi kaip baltos lelijos ir galėtų išlydyti budelio kirvį.

„Tegul mane šitai nukaldina, bet nesuskaldo“, kartoja kaip maldą Pranciškus, net ir įtrauktas į skurdo ir nevilties liūną, kartoja ir XVIII amžiaus Vilniaus moterys, susidūrusios akis į akį su sena krašto patarle „Prieš veselę cūdai cūdai, po veselės šūdai šūdai“, epochoje, kur moterys palaiko kasdienę šeimos gyvastį, bet giminės istoriją rašo vyrai, kur žmonos – tik trūkstantos kolekcijos dalys, tik dailūs, bet neprotingi gyvuliai su instinktais; ir taip beklaidžiodamos tos aštuonios, jos vis rypavo, kad de ja tai – paskutinė jų numylėtos istorinės sagos „Silva Rerum“ dalis, o regis dar visiškai neseniai – 2009-aisiais mūsų Viešpaties metais – pati Kristina Sabaliauskaitė iš gražiausios Vilniaus bromos pristatė mums savo kūrinio pirmąją dalį – sukrėtusią ir užtvojusią tam giliai mumyse tūnojusiam sovietinio muzikizmo gnomui; sėdėjo ji čia pat, prie šio paprasto medinio stalo su paprastomis kietomis kėdėmis, kvėpavo tą patį bažnyčios varpų skambesio prisotintą orą, rodė paveikslus, įkvėpusius vienai ar kitai scenai, ir pritvinkusiais vizualumo žodžiais piešė daugiasluoksnį

lietuvišką baroką...

Viskas, o ypač kas maloniausia, greitai baigiasi; išėjusios į šiltą ir tankią, veik aksominę naktį, tos aštuonios žvelgė į juodą šveicarišką dangų, nusagstyta ryškiomis žvaigždėmis, į blyškią pilnatį, nustelbusią miesto šviesas, jos jautė Societatis lesu, o jaučiai įsitaisiusios traukinyje, atsivertė knygą, šįkart nebe iš LDK praeities, šįkart kitokią, bet visada tą, kuri labiausiai priartina prie Tėvynės, tos, kuri nebėra nepasiekiamą, bet vis dar kelia tą patį jausmą, kaip Pranciškui; prancūzams tai – ne jausmas, o liga la maladie du pays, vokiškiems šveicarams ji irgi tautinis negalavimas Heimweh, nuo jos jie krenta kaip lapai, apsipylę ašaromis, vos išgirdę piemenų dūdos aidą tolumoje, nes akyse ima mirgėti tik žali Alpių kloniai ir šniokščiantys kalnų upeliukai...

O toms aštuonioms ir dar kelioms – toms stiprioms, itin mokytomis ir neklusnioms moterims, kurioms neužtenka žalių Alpių klonių ir tobulai įrengtų vaikų žaidimų aikštelių, kurioms nepakanka namų fejų ir barbių devyndarbių amplua, kurios prisiminusios ir svajodamos, skaitydamos ir stebėdamos moka jausti taip, kad jų širdys kaskart praleidžia vieną dūžį, jos – tos aštuonios – kitam knygos klubo susitikimui užsimaus mėlynas kaip dangus kojines ir vėl leis į lietuviškų knygų pasaulio sukūrį, į kitą kvapą gniaužiantį nuotyki...

Autorės nuotrauka.

Su Lietuvos vardu Ciuricho maratono trasoje

ARŪNAS
VISMANTAS

„Ciurichas bėgimą mylintis miestas. Tuo gali įsitikinti kaskart, kai tik pats susiruoši bėgti,“ – sakė savo sveikinime 15-tojo maratono proga Ciuricho miesto prezidentė Caroline Mouch. Šiuos žodžius patvirtina minia bėgikų kiekvieną balandį stojančių prie starto linijos. Balandžio 9 d., pasirinkę vieną iš rungčių, Ciuricho maratone dalyvavo 8569 bėgikai iš 87 valstybių. Dėl lygaus trasos reljefo, besitęsiančio palei ežerą, šis bėgimas ypač tinka atletams, siekiantiems savo geriausio asmeninio rezultato. Šiūmetiniam laimėtoji Vincentui Tonui iš Kenijos tam prirėkė tik 2:12:57,5. Kartu su laimėtoju klasikinį 42,195 kilometrų

Autoriaus nuotraukoje - bėgikų marškinėliai.

maratoną pasiryžo įveikti 2237 žmonės, Cityrun – individualią 10km trasą įveikė apie 2000 žmonių. Dar per 4000 žmonių dalyvavo komandų rungtyje. Šioje rungtyje dalyvavo ir Šveicarijos lietuvių bendruomenės narių komanda. 42 km trasa padalinta

į keturias atkarpas: pirmoji – 9km, ją įveikė Paulius Bertulis, antroji 11,7km – Vilija Geuter, trečioji 4 km. – Vita Fasler ir ketvirtoji 17,5km – Arūnas Vismantas. Trys pirmieji, įveikę savo atkarpą, finišo prieigose laukia ketvirtojo bėgiko, tada komanda kartu finišuoja. Mūsų ketvertas trasoje užtruko 3:35:51,7 ir finišavo 434. Mišrių komandų (vyrų ir moterų) grupėje lietuviai užėmė 161 vietą.

Bėgikų komandos dalyviai ne tik sveiko gyvenimo būdo propagotojai, bet save aiškiai identifikavę žaliais marškinėliais su užrašu „Lietuva“ ant krūtinės, išsirikiavo 87 valstybių bėgikų jūroje.

Komanda dėkoja Šveicarijos lietuvių bendruomenei, sumokėjusiai starto mokesčius, taip pat visiems tautiečiams už lietuviškai skambėjusias palaikymo skanduotes Ciuricho gatvėse.

Mažosios Velykėlės Ciuricho darželyje

DANGUOLĖ
KAPPICH

Saulėtą sekmadienio rytą vaikai ir tėveliai rinkosi į Atvelykio šventę darželyje „Pagrandukas“. Mūsų buvo nei daug nei mažai, visi rinkomės su džiugia nuotaika. Vaikai piešė ir margino Velykinį kiaušinį. Po to marginome kiaušinius visokiom spalvomis, lipdėme lipdukus ir vėl dažėme. Velykiniai margučiai išėjo labai gražūs, išgautos spalvos buvo nuostabios. Nudažytus kiaušinius sudėjome į parodą ir rinkome patį gražiausią. Bet pačio gražiausio negalėjome išrinkti, tai nusprendėme, kad visi labai gražūs ir visi kiaušinių margintojai gavo po prizą. Smagiausia dalis – margučių ridenimas – buvo

pabaigoje. Paleidę margutį loveliu, bandėme pakeliui numušti kuo daugiau šokoladinių kiaušinių, kad tik kiekvieno vaiko maišelis būtų kuo pilnesnis. Visi vaikučiai kantriai

laukė savo eilės ridenti.

Savo šventę užbaigėme valgydami bendrus pietus bei laimėtus šokoladinius kiaušinius.

Autorės nuotraukoje - vaikai, susikonscentravę į Velykinių kiaušinių marginimą.

„Menų dirbtuvėlės“ darželyje „Pagrandukas“

DANGUOLĖ KAPPICH

Sekmadienį, gegužės 14-ąją, vaikai, mamos ir tėčiai susirinko švęsti Motinos dieną ir tuo pačiu nukeliauti į poezijos ir meno pasaulį. Nors už lango tai lijo lietus, tai švietė saulė, į renginį susirinko nemažas būrys šeimų net ir iš tolimesnių vietovių. Po pernai sėkmingo M.K. Čiurlionio kūrybos pristatymo vaikams renginio, pastebėjome, kad muzika ir tapyba gražiai dera ir lengvai įtraukia vaikus, tad šiemet nutarėme darželyje surengti panašias "Menų dirbtuvėles". Ir beveik savo jėgomis.

Pagranduko muzikos mokytoja Ilona Tanno, tapus mama (augina dvinukus), pradėjo dėlioti žodžius į prasmingus vaikiškus posmelius, kuriais ir norėjo pasidalinti su mažaisais klausytojais. Renginyje ji

ne tik skaitė savo eiles, pasekė pačios sukurtą pasaką, bet ir gitara pritarė dainelėms ir rateliams. Vaikučiai net sulaukę kvapą klausėsi pasakų fejso, atsakinėjo į jos užduotus klausimus.

Po to vaikučiai buvo pakviesti į tapybos ir spalvų pasaulį. Jam vadovavo dviejų mergaičių mamytė Vaida Mikliušienė iš Thun'o. Vaida studijuoja piešimą ir tapybą Berne, tad mielai sutiko darželyje praveisti šias tapybos dirbtuvėles. Su guašu ir teptukais mažieji meninkai pasinėrė į fantazijos pasaulį. Koks jis spalvingas ir ryškus, matyti iš jų piešinių.

Po tokio kūrybingo darbo ir tokių gražių dovanų mamoms jų dienos proga visi susėdome skanauti pyrago. Dar liko laiko ir pažaisiti, o tėveliams tarpusavyje pabendrauti. Sekmadienis pralėkė akimirksniu.

Dėkojame mamytėms Ilonai ir Vaidai už nuostabų renginį mūsų mažiesiems.

Autorės nuotraukose - dirbtuvėlių akimirkos.

Ilonos Tanno eilėraštukai

xxx

Mano šeima

Sėdžiu kaime ant suoloelio.
Gera prie mamos, tėvelio.
Ir vaikystė tekina
Bėga, pojūčių pilna.

Tėtis - jis mane supranta,
Visados man laiko randa.
Jis patars ir pamokins
Ir pavojuje apgins.

O mama jautriu žodžiu
Nuramins ir pamažu
Pasigirs švelni daina
Mamos meilės kupina.

xxx

Pavasaris

Rid rid rido, rid rid rido,
paukščiai iš toli parskrido.
Nešini gera žinia,
kad pavasaris jau čia!

Gamta bunda jau iš miego,
Kelias iš po šalto sniego.
Ir ežiukas ir meškutė
žiovauja jau atsibudę.

Gandras savo lizdą ruošia.
Jaunos pievos pasipuošę,
gelsvai, žaliai ir mėlynai -
širdis glosto mums nūnai.

Štai ir grakščiosios pušaitės -
Mūsų miško karalaitės,
moja draugiškai vėjeliui,
lašui, saulei ir upeliui.

Žemė dvelkia atgaiva.
Ir spalvų švelni gama
džiugina vaikučių sielas.
Mums pavasaris toks mielas!

ŠLB Jaunimo klubas.

Prisistato veiklos koordinatorė Dominyka Jusevičiūtė

Dominyka Jusevičiūtė

Praeitame „Šveicarijos lietuvių žinios“ numeryje džiaugėmės, kad Šveicarijos lietuvių jaunimas pradėjo burtis organizuotai veiklai. Pirmiausia, buvo identifikuotos veiklos sritys, kuriose jaunimas norėtų veikti. Ir tai buvo aktyvi sportinė, muzikinė ir kultūrinė veikla bei jaunųjų mokslininkų/akademikų susibūrimas. Kai kuriose srityse pirmieji žingsniai jau žengti. Jaunimo klubo tikslas yra apjungti skirtingų interesų grupių veiklą ir telkti Šveicarijos lietuvių jaunimą bendriems projektams ir veikloms.

Kaip žinia, kiekvienas laivas turi turėti savo kapitoną. Tad susipažinkite:

„Esmu Dominyka Jusevičiūtė, man 20 metų. Gimusi ir augusi Kaune, į Šveicariją atsikėliau su tėvais kai man buvo 11 metų, ir ši šalis tapo mano namais. Čia baigiau

mokyklą, aktyviai sportavau ir šiuo metu studijuojau École Hôtelière de Lausanne, tarptautinę viešbučių ir svetingumo vadybą.

Prabuvus čia ilgą laiką vis dažniau pasijaučia noras susitikti su bendraamžiais lietuviais, ypač kai mūsų čia vis daugėja. Taip pat norėčiau įtraukti Šveicarijos lietuvių jaunimą į Pasaulio lietuvių jaunimo veiklą. Esu pasiruošusi organizuoti susibūrimus, renginius, taip pat atstovauti jaunimo interesams bei padėti kiekvienam Šveicarijoje gyvenančiam ar studijuojančiam jaunuoliui/jaunuolei įsiliesti į Jaunimo klubo veiklą”.

Turit klausimų ar pasiūlymų? – Susisiekit: dominyka.juseviciute@ehl.ch, tel.: 079 560 11 33 ir prisijunkite prie ŠLB Jaunimo klubo FB paskyros: <https://www.facebook.com/groups/slbjk/>

Atgaivinama lituanistinio darželio „Ratas“ veikla Ženevoje

Karolina Berney kartu su kitomis lietuvaitėmis mamytėmis jau nuo 2017 metų pradžios bando suburti jaunas šeimas su vaikučiais į lituanistinius susitikimus, kurie vyksta Lietuvos nuolatinės atstovybės patalpose. Susirinkę į Užgavėnių kaukių dirbtuvėlę ir Velykinių margučių marginimo popietę, nutarė susitikimus tęsti ir atgaivinti lituanistinio darželio „Ratas“ veiklą. „Ratas“ (steigėja ir vadovė Eglė Kačkutė Hagan) sėkmingai veikė beveik 7 metus Ženevoje, kur 2015 m. birželio mėnesį sustabdė savo veiklą. Džiugu, kad nauja lietuvių šeimų banga rūpinasi savo atžalų lituanistiniu švietimu ir lietuviškų tradicijų išsaugojimu.

Karolina Anda Berney apie save trumpai:

„Ženevoje jau penkti metai, į Šveicariją atvykau Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu, kaip socialinės apsaugos ir darbo ataše atstovybėje. Netrukus sukūriau šeimą ir likau čia. Auginu trejų metų dukrytę, kuri gan retai būna Lietuvoje ir, kaip ir daugelis kitų lietuvių tėvelių, be galo trokštu perduoti savo šaknis bei protėvių kalbą ir kultūrą. Norisi, kad vaikas suvoktų, kokia nuostabi yra Lietuva ir kokia ypatinga dovana būti jos dalimi.“

Kviečiame visas prancūziškos Šveicarijos dalies jaunas lietuvių šeimas su vaikučiais, norinčias lietuviškų susitikimų savo atžaloms, susisiekti su Karolina ir sužinoti daugiau apie jų planuojamą veiklą. El. paštas: kberney@sidley.com, Tel.: 078 84 00 627.

Karolina Barney

J. Lewonig knygos „Lietuva ir Šveicarija. 15.000 metų santykių istorija“ pristatymas Vilniuje

**VILIJA
HANDSCHIN**

Daugeliui Šveicarijos lietuvių pažįstama Judith Lewonig išleido naujas dvikalbes knygas: „Lietuva ir Austrija. 2500 metų santykių istorija“ ir „Lietuva ir Šveicarija. 15.000 metų santykių istorija“. Pastaroji – papildytas ankstesnės knygos leidimas. Anksčiau ją buvo galima gauti tik Šveicarijos ambasadoje Rygoje, o dabar ji bus prieinama visiems.

Judith Lewonig balandžio 11 d. vykusiam knygos pristatymui pasirinko Valdovų rūmus, nes Baroko laikais prie jų statybos prisidėjo Tičino architektai - Giacomo ir Constante Tencalla. Jie suprojektavo rūmų sujungimą su šventove bei puošnų rūmų portalą.

Susitikime be knygų autorės dalyvavo Valdovų rūmų muziejaus mokslinis bendradarbis Eimantas Gudas, Šveicarijos ambasados Baltijos šalims misijos vadovo

Autorės nuotrauka iš Judith Lewonig knygos pristatymo Valdovų rūmuose.

pavadojoja Dominique Petter, vertėjas Markus Roduner, VDU istorijos fakulteto studentė Rimantė Jaugaitė. Jie papasakojo, kas jiems padarė didžiausią ir netikėčiausią įspūdį, skaitant J. Lewonig knygą apie Lietuvos ir Šveicarijos santykių istoriją.

Dominique Petter sakė, kad ji Ciuriche apie 30 metų išgyveno Carl Spitteler gatvėje, tačiau tik dabar sužinojo, kad šis rašytojas, pirmasis šveicarų Nobelio premijos laureatas, lankėsi Vilniuje, Tuskulėnų dvare, iš kur parašė laiškus savo motinai.

Markus Roduneris prisipažino, kad jam mieliausi tie momentai, kurie susiję su gimtuoju Bazelio kantonu.

Bazelyje 1615 m. buvo išleista Mykolo Lietuvos knyga „Apie totorių, lietuvių ir maskvėnų papročius“. Bazelio universitete mokėsi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų Kiškų, Radvilų vaikai. Jurgis ir Jonušas Radvilos susirašinėjo su J. Kalvinu ir H. Bulingeriu. Markus pajuokavo, kad jis labai mėgsta saldumynus, todėl jam taip pat patinka tema apie Graubiūndeno cukrininkus Lietuvoje. Jis papasakojo apie Johanną Jenny, kuris turėjo cukrainę Vilniuje netoli pastato, kuriame dabar yra Prancūzijos ambasada.

Istorijos studentė Rimantė Jaugaitė įtikinamai įrodė, kad dauguma Lietuvos Baroko statytojų ir dekoruotojų buvo kilę ne iš Italijos, kaip daug kur, deja, vis dar klaidingai rašoma, o iš Tičino. Pirmasis istorikas Lietuvoje, paskleidęs visuomenei šį faktą, buvo Rimantės dėstytojas Rūstis Kamuntavičius (šios knygos bendradarbis).

Knygos pristatymą lydėjo įdomios Kęstučio Grybausko muzikinės kompozicijos Šveicarijos motyvais fortepijonui šešioms rankoms.

Knygą galima įsigyti Valdovų rūmų knygynėlyje.

Šveicarų turizmo agentūros ieško naujų traukos objektų ir įdomių maršrutų

**LINA
KAISER**

Pastaraisiais metais Lietuvos žinomumas Šveicarijoje ženkliai išaugo. Dažnai spaudoje, socialinėje žiniasklaidoje galime rasti straipsnių, reportažų apie Lietuvą. Turizmo srityje dirbantys ekspertai džiaugiasi,

jog nuolat didėja ir Lietuvą aplankyti norinčių šveicarų gretos. Valstybinio turizmo departamento duomenimis turistų iš šios valstybės skaičius pernai gerokai viršijo 10 tūkst. žmonių. Lietuvos turizmo statistiką stebintys ekspertai teigia, jog iš išsivysčiusių ir turtingų šalių, tokių kaip Izraelis, Japonija, Jungtinės Amerikos Valstijos, Vokietija, o taip pat ir Šveicarija, atvykę turistai išleidžia žymiai daugiau lėšų nei kitų valstybių piliečiai.

Lietuvos Respublikos ambasada Šveicarijos Konfederacijoje savo veikla taip pat skatina didesnę susidomėjimą Lietuva ir siekia kuo glaudžiau bendradarbiauti su mūsų šalies turizmo sektoriaus atstovais, pristatančiais Lietuvos turizmą. Jie visada laukiami ambasadoje ir Alpių šalyje. Ambasados darbuotojai nuolat seka, kaip pristatoma Lietuva.

Geriausias to pavyzdys – šiais metais kovo 23 - 25 d. Baden

Rütihof įvykusi 22-oji Twerenbold-Ferienmesse turizmo mugė, kurioje dalyvavo UAB DELTA TOURS bendrovės komercijos direktorė Lilijana Stepanovienė, jau nebe pirmą kartą Šveicarijoje pristatanti ne tik Lietuvos turizmo galimybes, bet ir kaimyninių Baltijos šalių turistines įdomybes ir galimas programas.

Pasak Lilijanos Stepanovienės, Twerenbold yra didžiausias autobusinių kelionių organizatorius Šveicarijoje, todėl bendradarbiavimas su šia kelionių agentūra yra prasmingas, o dalyvavimas tokioje mugėje svariai pasitarnauja turistinių grupių iš Šveicarijos gausėjimui.

Idomu ir tai, jog Kaune įsikūrusi UAB DELTA TOURS yra atvykstamojo turizmo kelionių organizatorė ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje bei Estijoje. 2016 m. gruodžio mėnesį ši bendrovė atšventė 25 metus. Su šveicarų turistais UAB DELTA TOURS dirba nuo 1992 m., taip pat bendradarbiauja su didžiausiais kelionių organizatoriais

Autorė kartu su UAB DELTA TOURS komercijos direktore Lilijana Stepanoviene turizmo mugėje. André Wildberger nuotrauka.

kaip: pvz., Hotelplan, Globus Reisen, Kuoni, Kontiki Reisen ir kt. Per metus ši turizmo paslaugų teikėja aptarnauja apie 1000 svečių iš Šveicarijos.

Didelio pasisekimo šioje turizmo mugėje susilaukė UAB DELTA TOURS bendrovės komercijos

direktorės Lilijanos Stepanovienės skaityti pranešimai apie naujas šios įmonės siūlomas kelionių programas, pristatančias užsienio šalių turistams patrauklias Lietuvos, Latvijos ir Estijos vietas, istoriją, kultūrą, tradicijas.

Konferencija, iškėlusį Baltistikos studijų atkūrimo galimybes Berne klausimą

**PROF. DR.
VYTAUTAS
KARDELIS**

2008 m. birželio 4-6 d. Šveicarijos lietuvių bendruomenės iniciatyva buvo surengta mokslinė konferencija „Lietuvių kalbos vieta ir reikšmė Europos kontekste“. Konferencijos tikslas buvo atkreipti Šveicarijos universitetų dėmesį į ilgai gyvavusią tradiciją Šveicarijos universitetuose dėstyti lietuvių kalbą ir siekti, kad lietuvių kalbos dėstymas vėl atgimtų ir būtų atnaujinti moksliniai tyrimai Ciuricho ar Berno universitete. Po šios daug žadančios ir puikiai organizuotos konferencijos praėjo devyneri metai, bet apčiuopiamų ir intensyvių mokslinio bendradarbiavimo ar lietuvių kalbos

dėstymo Šveicarijos universitetuose ženklų, deja, nematyti. Nepaisant to, šiais metais kilo antroji lietuvių kalbos populiarinimo Šveicarijoje banga, kurią sukėlė gegužės 6–8 d. Berno universitete vykusio tarptautinė mokslinė konferencija „Revitalizing Baltic Linguistics in Bern. An international conference that aims to bring together scholars working on Baltic studies from both a historic and a synchronic perspective“. Konferencijos spiritus movens buvo Berno universiteto doktorantė Christa Schneider, studijavusi Vilniaus universitete lietuvių kalbą ir intensyviai palaikanti mokslinius ryšius ne tik su Lietuvos, bet ir kitų šalių baltistais. Kviestiniai konferencijos pranešėjai buvo Pizos universiteto (Italija) profesorius, Vilniaus universiteto garbės daktaras, visame pasaulyje garsus baltistas Pietro Umberto Dini, Vilniaus

universiteto Lietuvių kalbos katedros profesorius Vytautas Kardelis, Vilniaus universiteto Romanų filologijos katedros docentas Diego Ardoio, Pizos universiteto daktaras Adriano Cerri ir Ciuricho universiteto doktorantas, studijavęs Lietuvoje ir puikiai lietuviškai kalbantis Florian Sommer. Taip pat konferencijoje dalyvavo mokslininkai iš Lietuvių kalbos instituto bei baltų kalbų tyrinėtojai iš Šveicarijos, Vokietijos, Italijos, Prancūzijos, Danijos, Latvijos, Japonijos ir Rusijos.

Konferencijos dalyvius pasveikino Lietuvos ambasadorė Šveicarijoje Valentina Zeitler, Berno universiteto Slavų kalbų ir literatūrų instituto direktorius profesorius Yannis Kakridis, išreiškęs viltį, kad lituanistika Berno universitete atras savo vietą.

Autoriaus nuotraukoje – Baltistikos konferencijos Berne dalyviai.

Konferencija vyko labai dalykiškoje, draugiškoje, kolegiškoje aplinkoje. Netrūko diskusijų ir konferencijos metu, ir neformalioje aplinkoje.

Konferencijos dalyviai dėkojo ją puikiai suorganizavusiai kolegei Christai Schneider ir linkėjo, kad konferencija būtų taptų tradicinė. Nors Ch. Schneider, kaip minėta, ir palaiko mokslinius ryšius su Lietuvos baltistais, tačiau kol kas tai daugiau individualaus bendradarbiavimo

pavyzdžiai. Šių metų vasario mėn. Ch. Schneider Vilniaus universiteto Filologijos fakultete Lietuvių kalbos katedros kvietimu skaitė paskaitų kursą apie naujus metodus dialektologijoje. Kartu su prof. V. Kardeliu ir magistro Bendrosios kalbotyros studijų programos bei bakalauro Lietuvių filologijos studijų programos studentais pradėjo rengti kompiuterinę programą greitam ir patogiam lietuvių kalbos duomenų rinkimui telefonu.

Būtų labai smagu, jeigu lituanistika ir baltistika Šveicarijoje atgytų. Potencialo tam yra – doktorantai Christa Schneider ir Florian Sommer yra kvalifikuoti specialistai, gerai susipažinę su lituanistikos ir baltistikos problematika, patys galintys dėstyti lietuvių kalbą. Reikia tik Šveicarijos universitetų dėmesio ir, žinoma, Lietuvos paramos, Šveicarijos lietuvių bendruomenės palaikymo ir galbūt – trečias kartas nemeluos ir lituanistika ir baltistika Šveicarijoje atgis ir įgaus pagreitį.

Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo dienos koncertas Tautų rūmuose Ženevoje

2017 metų Vasario 16-ąją šventėme Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo 99-ąsias metines. Ta proga Lietuvos nuolatinė atstovybė Ženevoje vasario 20 dieną Tautų rūmuose surengė klasikinės muzikos koncertą. Jame pasirodė jauni talentingi pianistai iš Lietuvos ir Gruzijos: Marija Kaleničenko (10), Kasparas Mikužis (15), Milda Daunoraitė (15), Ilija Lomtadidzė (13) ir Barbara Tataradzė (13).

Organizuoti šį gražų renginį padėjo Gruzijos nuolatinė atstovybė

Michel Sogny su savo globojamais pianistais.

ir Lietuvos garbės konsulas Šveicarijos Ženevos ir Vo kantonuose Michel'is Sogny bei jo įsteigtas ir vadovaujamas fondas „SOS Talents“. Tokiu būdu buvo pratęsta jau prieš daug metų susiklosčiusi Lietuvos ir Gruzijos vaikų bendrų koncertų Ženevoje tradicija. Fondas remia šių šalių jaunųjų talentų muzikinį išsilavinimą, rengia jų koncertus, užtikrina jų dalyvavimą tarptautiniuose konkursuose, organizuoja meistriskumo pamokas Šveicarijoje. Beveik visiems atlikėjams šis koncertas buvo jau trečias pasirodymas Tautų rūmuose, pradedant 2013 metais, Lietuvos ir Gruzijos nacionalinių švenčių progomis. Tik dešimtmetė Marija čia koncertavo pirmąjį kartą.

Į renginį gausiai susirinko Jungtinių Tautų biuro Ženevoje vadovybės atstovai ir darbuotojai, ambasadoriai, Ženevoje įsikūrusių nuolatinių misijų diplomatai, lietuvių bendruomenės nariai, Lietuvos draugai ir šiaip neabejingi muzikai Ženevos ir jos regiono gyventojai. Kai kurie atvyko iš greta esančių Prancūzijos miestų. Nemažai koncerto svečių buvo girdėję ankstesnius Lietuvos ir Gruzijos vaikų muzikinius pasirodymus Tautų rūmuose ir neabejojo, kad šįkart vėl patirs kažką džiugaus, šviesaus, neįprasto, stebuklingo.

Renginio pradžioje trumpą sveikinimo žodį tarė Jungtinių Tautų biuro Ženevoje kultūros programos vadovas ir bibliotekos direktorius Francesco Pisano. Jis JT biuro generalinio direktoriaus Michaelio Møllerio vardu pasveikino Lietuvą su 99-uju gimtadieniu. Aš savo pasisakyme priminiau Vasario 16-osios šventės reikšmę kiekvienam Lietuvos piliečiui ir trumpai

Gruzijos nuolatinis atstovas ambasadorius Šalva Ciskarašvilis, LR nuolatinis atstovas ambasadorius Andrius Krivas, JT biuro Ženevoje kultūros renginių programos direktorius Francesco Pisano, Lietuvos garbės konsulas Michel Sogny.

papasakojau apie Lietuvos, Gruzijos ir fondo „SOS Talents“ partnerystę, kurios dėka mūsų šventė pažymima gražiu koncertu. Gruzijos nuolatinis atstovas Ženevoje ambasadorius Šalva Ciskarašvilis pabrėžė Gruzijos ir Lietuvos draugystės bei politinio bendradarbiavimo svarbą abiem šalims ir visam Vidurio ir Rytų Europos regionui, kartu primindamas, kad jau kurį laiką Gruzija ir Lietuva mini vieną kitos šventės. Garbės konsulas Michelis Sogny papasakojo apie kilnią savo įsteigto fondo veiklą ir trumpai pristatė vakaro atlikėjus.

Koncerto programoje skambėjo Bėlos Bártoko, Ferenco Liszto, Balio Dvariono, Aramo Chačiaturiano, Pierre'o Sancano, Pierre'o Frosinio ir paties Michelio Sogny kūriniai. Beje, pastaruosius Michelis Sogny sukūrė kaip muzikos pedagogas. Jo etiudai yra unikalios skambinimo fortepijonu mokymo metodikos dalis, skirta

jaunų atlikėjų skambinimo technikai lavinti.

Jaunieji menininkai sužavėjo klausytojus meistriskumu, virtuoziška technika, gilia emocine išraiška, ne pagal metus brandžiu sudėtingų klasikinės muzikos kūrinių atlikimu. Gausiai susirinkusi tarptautinė publika nepaprastai šiltai priėmė jaunuosius talentus. Atlikėjus džiugino nuoširdūs publikos aploдимantai, gėlės, abiejų koncertų rengusių Nuolatinių misijų dovanos, pedagogų, draugų ir klausytojų sveikinimai, nesibaigiantys prašymai kartu nusifotografuoti ir kūrybinės sėkmės linkėjimai ateičiai. Pagal tradiciją muzikantai paliko autografus koncerto afišose, kurios dabar kaip prisiminimas puošia Lietuvos ir Gruzijos nuolatinių atstovybių interjerus.

Michel'is Sogny ir jo vadovaujamas fondas gali pagrįstai didžiulotis savo pasirinkta misija, o Lietuva ir Gruzija – savo talentingais vaikais ir jų muzikos pedagogais. Tikiu, kad dar ne kartą Tautų rūmuose skambės mūsų gabių jaunuolių atliekama nuostabi muzika – kaip universaliai suprantama aukšta žmogaus sielos išraiška, kuriai nereikalingas vertimas į jokią žemės kalbą.

Andrius Krivas,
Lietuvos nuolatinis atstovas
Ženevoje

Lietuviškos Ženevos kronika.

2017 metų sausis - balandis

Informaciją pateikė Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje

2017-02-13 Vilniaus universiteto Lyčių studijų centro direktorė profesorė Dalia Leinartė išrinkta Jungtinių Tautų moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto pirmininke.

Nuo 2017-02-13 Europos branduolinių tyrimų organizacijoje CERN lankėsi ir kelių dienų pažintinėje programoje dalyvavo didelė grupė mokinių iš Lietuvos – Kauno Jėzuitų gimnazijos auklėtiniai, vadovaujami savo pedagogės Rigondos Skorulskienės, 2016 metais išrinktos inovatyviausia fizikos mokytoja Lietuvoje.

2017-01-29 ir 2017-04-09 Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Ženevoje surengti užsiėmimai jauniausiems Ženevos lietuviams: pirmajame jie kartu su tėveliais gamino kaukes Užgavėnių karnavalui, o antrajame mokėsi dažyti kiaušinius Velykoms. Lietuviškos mokyklėlės veiklą sėkmingai atgaivino lietuvių bendruomenės entuziastės Karolina Anda Berney ir Šarūnė Kleinaitė-Mačienė.

2017-02-20 Lietuvos nuolatinė atstovybė Ženevoje, glaudžiai bendradarbiaudama su Gruzijos nuolatinė atstovybe ir su Lietuvos garbės konsulu Ženevoje, fondo „SOS Talents“ steigėju ir vadovu Michel Sogny, Lietuvos Nepriklausomybės dienos proga surengė Tautų rūmuose talentingų jaunų pianistų iš Lietuvos ir Gruzijos Marijos Kaleničenko (10), Kasparo Mikužio (15), Mildos Daunoraitės (15), Iljos Lomtatidzės (13) ir Barbaros Tataradzė (13) klasikinės muzikos koncertą. Skambėjo B.Bartoko, F.Liszto, B.Dvariono, A.Chačiaturiano, P.Sancano, P.Frosinio ir paties M.Sogny kūriniai. Gausiai susirinkusi tarptautinė publika nepaprastai šiltai priėmė jaunųjų talentų pasirodymą.

2017-02-27 ir 28 dienomis Ženevoje lankėsi Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. Nuotraukoje: ministras kalba iš Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos tribūnos.

2017-03-08 Pasaulio prekybos organizacijoje atidaryta Lietuvos ir Italijos menininkų fotoparoda „(Dirbančios) Motinos portretas“. Pagrindinė parodos organizatorė dr. Eglė Kačkutė, eksponuojamų nuotraukų autorė italė Marina Cavazza. Renginio atidaryme pasisakė Lietuvos nuolatinė atstovė Pasaulio prekybos organizacijoje dr. Dalia Kadišienė. Nuotraukoje: Eglė Kačkutė ir Dalia Kadišienė.

2017 m. balandžio 24–26 d. Ženevoje su darbo vizitu lankėsi Jo Ekselencija LR Seimo Pirmininkas Viktoras Prancietis. Jo vadovaujamos delegacijos sudėtyje taip pat buvo Seimo narys, Liberalų sąjūdžio frakcijos vadovas Eugenijus Gentvilas. Balandžio 26 dieną Europos branduolinių tyrimų organizacijos CERN Technologijų ir inovacijų gaublyje Seimo Pirmininko delegacija susitiko su Vakarų Šveicarijos lietuviais ir diskutavo užsienyje gyvenantiems lietuviams aktualiais klausimais: apie dvigubos pilietybės įteisinimą, asocijuotos narystės CERN perspektyvą, kovą už sveiką visuomenę Lietuvoje, objektyvaus ir subalansuoto Lietuvos realybės pateikimo žiniasklaidoje poreikį. Seimo Pirmininkas kvietė bendrapiliečius užsienyje aktyviai dalyvauti Lietuvos rinkimuose ir referendumuose, išlaikyti asmeninį ryšį su Lietuva, visada turėti Lietuvą širdyje.

LRS pirmininkas Viktoras Prancietis su delegacija ir Ženevos lietuviais.

Diskusija Šveicarijos ambasadorių klube

LR ambasadorė
Berne
**VALENTINA
ZEITLER**

Šveicarijos parama naujosioms Europos Sąjungos valstybėms – suteikta galimybė tobulėti ar pašalpa?

Atsakymo į šį klausimą ieškojo atvirose diskusijose, vykusiose Šveicarijos ambasadorių klubo iniciatyva Ciuricho universitete 2017 m. vasario 23-ąją, dalyviai: pagrindinis pranešėjas Šveicarijos ambasadorius Bulgarijoje Denisas Knobelis, verslininkai, žurnalistai, visuomenės atstovai. Teko ir man pasidalinti Lietuvos patirtimi.

Kai vienas diskusijos dalyvis užklausė savęs ir kitų: ar pasiteisino

Šveicarijos parama naujosioms Europos Sąjungos šalims, ar kartais tai nebuvo paprasčiausias lėšų iššvaistymas, įsiliepsnojo karštas ginčas. Nuomonės išsiskyrė: vieni teigė, kad ši parama – efektyvi ir padėjo įgyvendinti konkrečius projektus, kiti buvo tos nuomonės, kad lėšos iš tiesų panaudotos neefektyviai ir todėl nėra lauktų rezultatų.

Kokia gi tai buvo parama? Europos Komisija ir Šveicarijos Konfederacija,

siekdamos sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje, 2006 m. vasaryje pasirašė Susitarimo memorandumą, kuriuo ši šalis dešimčiai naujų bendrijos narių išipareigojo skirti 1 mlrd. Šveicarijos frankų paramos. 2007 m. gruodžio 20 d. susitarimą dėl bendradarbiavimo programos įgyvendinimo su Šveicarijos Konfederacija pasirašė ir Lietuva. Pagal šią tarptautinę programą mūsų šaliai šveicarai skyrė 70,858 mln. Šveicarijos frankų.

Kaip sekėsi Lietuvai juos panaudoti?

Besiruošdama diskusijai, pradėjau gilintis ir suradau daug įdomių faktų. Lietuva su Šveicarija ėmėsi aštuonių bendrų projektų. Visi jie jau įgyvendinti. Paminėsiu įdomesnius. Sėkmė lydėjo programą „Moksliniai tyrimai ir plėtra“. Dvidešimtyje bendrų projektų buvo vykdoma mokslinė tiriamoji veikla sveikatos, aplinkos apsaugos ir technologijų, gamtos mokslų srityse (pvz.: atliekant genetinio diabeto tyrimus pavyko pritaikyti kitus paprastesnius gydymo metodus (neleidžiant insulino), atrasti nauji ne-invazinės diagnostikos ir priežiūros sprendimai dėl pacientų, patyrusių galvos smegenų traumas, kt.). Bendradarbiaudami su Šveicarijos partneriais, Lietuvos mokslininkai tapo geriau žinomi tarptautinėje arenoje.

Apsidžiaugiau sužinojusi, kad Šveicarijos paramą pajuto ir Lietuvos jaunieji tyrėjai: per penkiasdešimt gavo stipendijas gamtos mokslų ir technologijų, socialinių ir humanitarinių mokslų srityse. Šios stažuotės pasitarnavo jaunų žmonių kompetencijos ir gebėjimų ugdymui, padėjo stiprinti mokslinius ryšius su Šveicarijos kolegomis.

Didžiausia dalis lėšų nukeliavo į labai svarbios programos, skirtos „Nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių sveikatos priežiūros gerinimui“, įgyvendinimą. Čia pasiekti rezultatai byloja apie panaudotų lėšų

LR ambasadorė Valentina Zeitler diskusijos Šveicarijos ambasadorių klube metu.

efektyvumą: iš šveicarų paramos 27 Lietuvos ligoninės aprūpintos modernia medicinos įranga, parengtos 70 akušerijos ir neonatologijos diagnostikos ir gydymo metodikos, daugiau nei 4 tūkst. specialistų kėlė kvalifikaciją moderniuose mokymuose, sukurta kompiuterinė nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių sveikatos duomenų bazė.

Šveicarijos paramos dėka 47 proc. (2014 m.) pacienčių buvo patenkintos akušerijos ir neonatologijos paslaugomis, prieš keturis metus šis rodiklis siekė vos 28 proc., didelę įtaką darbo kokybei turi ir medicinos personalui sudarytos geresnės gydymo ir slaugos sąlygos.

Apie visus šiuos projektus, įrodančius paramos svarbą, išdėstiau diskusijoje. Dauguma salėje buvusių dalyvių palaikė mano mintis studentišku beldimu į stalą. Supratau, kad žmonės džiugina teigiama informacija, kartais per mažai kalbame apie tai, kas gero nuveikta, neįsigiliname į pateikiamus faktus arba neteikiame jiems reikšmės. Jau vien tai, kad naujagimių mirštamumas 2014 m., palyginus su 1992 m., sumažėjo nuo 16,5 tūkstančiui naujagimių iki 3,9, patvirtina, kad padaryta nemažai. Norėjosi įtikinti ir paskutiniuosius

dvejojančius diskusijos dalyvius, kad kiekvienas Lietuvoje išgelbėtas į šį pasaulį atėjęs mažylis, suteikta pagalba būsimai motinai – didžiulis šios veiklos įvertinimas, įrodantis, kad lėšos buvo panaudotos tikslingai. Aišku, negalima nematyti ir to, kad ne visi projektai pasiteisino. Galbūt ir pas mus, kaip ir kitose šalyse, apie kurias kalbėjo susitikimo dalyviai Ciuriche, ne visos Šveicarijos skirtos lėšos buvo panaudotos sėkmingai ir efektyviai. Esu kritiškas žmogus ir tai suprantu. Tačiau keli neigiami pavyzdžiai, kokie ryškūs jie bebūtų, negali vienu mostu nubraukti šios paramos svarbos ir naudos.

Šveicarijos Nacionalinė Taryba diskutuoja ar toliau tęsti paramą ir skirti lėšas įvairiems projektams naujosiose Europos Sąjungos šalyse. Tačiau, nepriklausomai nuo to, kaip nuspręs šios šalies parlamentariai, Lietuva, kaip ir kitos į Europą sugrįžusios valstybės, bus dėkinga už jau gautą paramą, o svarbiausia – už parodytą solidarumą ir suteiktą jausmą, kad nebuvo ir nėra palikti vieni su savomis problemomis.

Šveicarijos ir Lietuvos atliktas didžiulis bendras darbas pats už save atsakė į diskusijoje pateiktą klausimą. Lietuvoje į Šveicarijos pagalbą nebuvo žiūrima kaip į turtingos šalies pašalpą. Ši parama paskatino mūsų žmones ieškoti naujų problemų sprendimo būdų, o įgyta bendradarbiavimo patirtis, užmegzti ryšiai, be jokios abejonės, pasitarnaus ir ateityje, taps geru pagrindu perimant šimtmečiais kauptą Alpių šalies patirtį įvairiose gyvenimo ir veiklos srityse.

Neblėstanti istorinės atminties galia

VALENTINA ZEITLER

LR ambasadorė Berne

„Atrastas Lietuvos nepriklausomybės akto originalas Vokietijos diplomatiniam archyve“, – netikėta žinia žaibo greitumu šių metų pavasarį pasklido po Lietuvą, nepaliko abejingų ir užsienyje esančių tautiečių. Šveicarijoje ji pasirodė prasminga dar ir tuo, kad dviejų čia gyvenusių signatarų dr. Jurgio Šaulio ir prelato Kazimiero Stepono Šaulio atminimui. Juos pagerbsime šv. Mišiose Santa Brigitta vienuolyno svečių namų koplytėlėje, aptarsime šių iškilių asmenybių gyvenimą ir veiklą, padėsime gėlių prie dr. Jurgio Šaulio kapo Castagnolos kapinių kolumbariume. Renginį vainikuos Vilniaus universiteto merginų choro „Virgo“ pasirodymas St. Antonio bažnyčioje Lugano miesto centre.

Artėjantis Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metis suteikia puikią galimybę pamąstyti apie mūsų istorinę praeitį, įvertinti, kuo ši data išskirtinė ir brangi, kas tokie esame. Atidžiai įsižiūrėkime į pavardes, įamžintas po Nepriklausomybės aktu. Sunkiais 1918–aisiais dvidešimt labai skirtingų politinių pažiūrų, nuomonių ir charakterių žmonių susirinko Vilniuje ir pasirašė aktą, kuris visus juos vienijančią idėją – nepriklausomą Lietuvos valstybę – pavertė realybe. Svarbiausia tai, kad vardan tikslo kiekvienas iš signatarų užmiršo savo asmenines ambicijas. Būtent šis susitelkimas ir vienybė sudėtingais valstybės gyvenimo etapais – ženkliai išskiria šią dieną iš kitų. Tai privalu tinkamai įvertinti, pagerbti ir pasimokyti. Kitų metų vasaryje, manau, vieningai paminėsime šią iškilią, tokią svarbią šaliai ir kiekvienam iš mūsų datą.

Kai atvažiavau į Šveicariją, supratau, kokią didžiulį darbą atliko ir atlieka bendruomenė, įamžindama mūsų tautiečius, atblokštus į Alpių šalį. Pirmąją vasarą aplankiau Lietuvos poetui Maironiui skirtą atminimo lentą, ilgokai rymojau prie kuklių, aukštai kalnuose pasislėpusių mažyčių Lezė (Leisyn) kapinių akmeninės tvoros pritvirtintų atminimo lentų, bylojančių, kad čia, paskutinę savo gyvenimo vietą

Bet grįžkime prie dr. Jurgio Šaulio. Apsigyvenęs Šveicarijoje, jis Antrojo pasaulinio karo ir Lietuvos okupacijos metais kaupė valstybės dokumentus,

surado mūsų žemiečiai: pirmasis Lietuvos filosofas, tautinio atgimimo skelbėjas Ramūnas Bytautas (1886 – 1915 m.), kiek vėliau – Lietuvos moderniosios tapybos pradininkas Antanas Samuolis (1899 – 1942 m.). Jų gyvenimas blykstelėjo ryškia žvaigžde ir amžinai užgeso čia, tolimoje Šveicarijoje. Viltis atvedė į šią šalį. Vieni, kaip poetas Maironis, sukūrė visiems įsimintinas eiles apie ežerą prie Keturių kantonų, kitiems likimas nebuvo toks gailestingas, jiems pasisėkė mažiau, nesugebėję įveikti ligos, amžiams pasiliko svetimame krašte. Šių ir daugelio kitų kilnių vardų išsaugojimas ir kuklus jų įamžinimas – vienas iš prasmingiausių bendruomenės darbų. Bet ir čia veiklos ir užduočių dar turime pakankamai.

Labai teisingai pastebėjo vokiečių poetas Johanas Volfgangas Gėtė, kad „geriausia, ką mums duoda istorija – tai jos skatinamas entuziazmas“. Apie tai pagalvojau, besilankydama Vevė (Vevey). Ir galiu paaiškinti, kodėl. Ne tik pašaliečiams, bet ir tautiečiams menkai težinoma, kad diplomatas ir poetas Jurgis Baltrušaitis ilgokai prisiminė dienas, praleistas šiame nedideliame, prie Ženevos ežero prisiglaudusiame, savo istorine praeitimi žinomame miestelyje, kur ne tik atgavo jėgas, bet ir, pagautas įkvėpimo, sėkmingai kūrė. Būtent čia gimė pirmasis eilėraščių rinkinys. Giliai širdyje pasvajojau, kaip būtų puiku, jeigu šalia ukrainiečių rašytojo N. Gogolio, genialaus aktorius Č. Čaplino šiame jaukiame Šveicarijos kampelyje įamžintume ir Jurgio Baltrušaičio vardą.

Esu tos nuomonės, kad nevalia užmiršti savųjų šaknų ir žmonių, kurie kūrė istoriją. Todėl ambasada kartu su bendruomene stengiasi puoselėti istorinę praeitį, prisiminti jos aktyvius dalyvius. Tikiuosi, kad atmintyje išliko ambasados surengti praėjusių metų renginiai, o šiais metais, gegužės 27 d. turėjome puikią galimybę pabendrauti su knygos apie diplomata Eduardą Turauską, sugebėjusį, išvykstant iš Kauno 1940

Esu tos nuomonės, kad nevalia užmiršti savųjų šaknų ir žmonių, kurie kūrė istoriją. Todėl ambasada kartu su bendruomene stengiasi puoselėti istorinę praeitį, prisiminti jos aktyvius dalyvius. Tikiuosi, kad atmintyje išliko ambasados surengti praėjusių metų renginiai, o šiais metais, gegužės 27 d. turėjome puikią galimybę pabendrauti su knygos apie diplomata Eduardą Turauską, sugebėjusį, išvykstant iš Kauno 1940

Esu tos nuomonės, kad nevalia užmiršti savųjų šaknų ir žmonių, kurie kūrė istoriją. Todėl ambasada kartu su bendruomene stengiasi puoselėti istorinę praeitį, prisiminti jos aktyvius dalyvius. Tikiuosi, kad atmintyje išliko ambasados surengti praėjusių metų renginiai, o šiais metais, gegužės 27 d. turėjome puikią galimybę pabendrauti su knygos apie diplomata Eduardą Turauską, sugebėjusį, išvykstant iš Kauno 1940

m. birželio 15 – ają, išsivežti ateitiems kartoms svarbius slaptus Užsienio reikalų ministerijos dokumentus, autore Joana Viga Čiplyte. Tokie susitikimai padeda suvokti ir pajusti, kad istorija tai nėra vien išsimintinos datos ar nuobodūs faktai; ją kūrė konkretūs tuo metu gyvenę žmonės, nebijoję prisiimti atsakomybės.

Liepos mėnesyje, pažymint Valstybės dieną, minint Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimą, kartu su Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų direktoriaus pavaduotoja dr. Jolanta Karpavičiene galėsime vėl kartu pažvelgti į senąją Lietuvos istoriją.

Beveik prieš du šimtus metų nedideliame Šveicarijos Zoloturno (Solothurn) mieste užgeso kovotojo už amerikiečių, lietuvių ir lenkų

tautų laisvę Tado Kosciuškos gyvybė. Memorialinė lenta primena, kad čia kažkada buvo prisiglaudęs kelių šalių ir tautų didvyris, nors pats savęs tokiu niekada nelaikė. Galbūt, tokių kuklių žmonių didžiausias nuopelnas yra tas, kad padėti tautos savimonės pamatai atvedė mūsų šalį į nepriklausomybę. Ir jų vardų nevalia užmiršti. Kviečiu visus spalio 15-ąją apsilankyti Zoloturne ir kartu pagerbti 1794 metų sukilimo vado Tado Kosciuškos atminimą.

Užbaigti noriu prasmingais ispanų rašytojo Migelio Servanteso žodžiais: „Istorija – mūsų darbų lobynas, praeities liudytoja, pavyzdys ir pamokymas dabarčiai, įspėjimas ateičiai“. Manau, kad tai – geriausios gairės mūsų bendriems darbams ir veiklai, o tuo pačiu ir kilnus įpareigojimas atiduoti duoklę praeities kartoms.

Paminklas Tadeui Kosciušcai Solothurne. Vilijos Handschin nuotrauka.

Ramūs paskutiniai Tadeušo Kosciuškos gyvenimo metai Solothurne.

2017-aisiais minime 1794 m. sukilimo didvyrio 200-ąsias mirties metines.

VILIJA HANDSCHIN

Garbingiausioje Rapersvilio pilies muziejaus vietoje stovėjo speciali urna, kurioje buvo saugoma T. Kosciuškos širdis, kurią buvo padovanojusi šveicarų Celtnerių šeima. Su Peteriu Jozefu Celtneriu (Peter Joseph Zeltner) T. Kosciška susipažino Paryžiuje. Kai visos viltys atkurti Abiejų Tautų Respubliką žlugo, jis nusprendė persikelti į Šveicariją. Peterio Jozefo Celtnerio brolis Francas Ksaveras Celtneris (Franz Xaver Zeltner) pasiūlė apsigyventi jo name Solothurne. T. Kosciška ir jo adjutantas gavo nedidelį, bet jaukų butą; už langų jame matėsi judri senamiesčio gatvė ir nuostabi barokinė Solothurno katalikų bažnyčia. 70-ies sulaukęs generolas dar buvo žvalus: daug jodinėdavo, eidavo pasivaikščioti, mokė šeimininko dukrą Emiliją Celtner istorijos ir lenkų kalbos. Prie merginos T. Kosciška labai prisirišo. Testamente jis visą savo turtą – 4 mln.

Urna, kurioje buvo T. Kosciuškos širdis. Urna stovėjo Rapersvilio pilyje, T. Kosciuškos atminimui skirtoje menėje, dabar ji yra Solothurne T. Kosciuškos muziejuje. Vilijos Handschin nuotrauka.

Šveicarijos frankų – paliko jai. Šveicarai kuklų ir geraširdišką generolą labai mėgo. Tadeušas Kosciška mirė nuo gripo komplikacijų. Jo kūnas buvo balzamuotas, o širdis patalpinta į specialų indą, kurį pasiėmė Celtneriai. Vėliau jie perdavė ją muziejui Rapersvilyje. Iš ten Kosciuškos širdis 1927 m. buvo išvežta į Varšuvą, tuo tarpu kūnas – į Vavelį. Viduriais buvo palaidoti Solothurno kapinėse (dab. Zuchwil), kur vėliau buvo pastatytas paminklas. Name Solothurne, kuriame gyveno Tadeušas Kosciška, yra memorialinis muziejus.

Tadeušo Kosciuškos namas - muziejaus Solothurne. Vilijos Handschin nuotrauka.

Lietuvos didikų pėdsakai Rapersvilio pilyje

VILIJA HANDSCHIN

Ciuricho ežero gale, St. Galleno kantone, Rapersvilio (Rapperswil) mieste ant kalno stovi didinga XIII a. pilis - muziejus. Pilies sode yra mažas kapinynas, kuriame dėmesį patraukia palaidotų žmonių pavardės: Vladislovas Broel-Pliateris, gimęs 1808 m. Vilniuje, ir Henrikas Bukauskis, gimęs 1839 m. Kiaukliuose, Žemaitijoje. Tai suintigavo ir paskatino pasidomėti šiais žmonėmis. Be to, besigilinant paaiškėjo, kad muziejaus bibliotekoje yra Tytuvėnų bajorų Eugenijaus ir Sofijos Romerių atminimui skirtas kambarys.

Grafas Vladislovas Broel – Pliateris

Vladislovo Broel - Pliaterio tėvas Kazimieras Vladislovas Broel-Pliateris valdė Dusetų dvarą, palivarkus ir kaimus Aukštaitijoje, o motina, Apolinarą iš Žabų Broel-Pliaterienė, buvo viena garbingiausių Vilniaus matronų. Vladislovas, kaip ir jo brolis Cezaris bei žymioji pusseserė Emilija Pliaterytė, dalyvavo 1831 m. sukilime. Po pralaimėjimo emigravo į Prancūziją, o vėliau persikėlė į Šveicariją. 1844 m. jis vedė populiarią vokiečių aktorę Karoliną Bauer. 1846 m. jie apsigyveno gražioje rezidencijoje Kilchberge prie Ciuricho ežero, kurią pavadino „Broëlberg“. Santuoka nebuvo laiminga, nes Vladislovas Pliateris visą savo širdį ir energiją skyrė pavergtajai tėvynei. Jis rašė protesto laiškus politikams, popiežiui, Europos laikraščiams, pats leido laikraštį vokiečių kalba, organizavo lėšų rinkimą ir ginklų sukilėliams siuntimą, netgi verbavo šveicarų savanorius, kad eitų kariauti sukilėlių gretose. 1863 m. sukilimui pralaimėjus, grafas Ciuriche įkūrė paramos organizacijas pabėgėliams. 1868 m. jis savo lėšomis Rapersvilyje pastatydino laisvės troškimą simbolizuojančią koloną, kuri iki šiol stovi prie Rapersvilio pilies. Didingą XIII a. pilį V. Pliateris perėmė iš miestelio savivaldybės 99 metams, savo lėšomis ją suremontavo

ir 1870 m. atidarė joje Abiejų Tautų Respublikos valstybingumo ir emigracijos muziejų. Daug eksponatų jam padovanojo Vladislovo tautietis Henrikas Bukauskis. Jis gimė Kiaukliuose, baigė Šiaulių gimnaziją, po to mokėsi Maskvoje, kur priklausė lietuvių studentų būreliui. Po 1863 m. sukilimo pralaimėjimo pasitraukė į Stokholmą. Ten jis ėmė kolekcionuoti viską, kas susiję su Lietuvos ir Švedijos istorija, įkūrė solidų antikvariata, buvo vienas iš „Nordiska museet“ steigėjų.

Pliaterio įkurto muziejaus vertybės atiteko Lenkijai

Rapersvilio muziejaus rinkinius Vladislovas Pliateris testamentu užrašė būsimai, iš Rusijos jungo išsilaisvinusiai Lenkijos ir Lietuvos valstybei, nors to laiko, kai susikūrė dvi savarankiškos respublikos, nebesulaukė. Jaunajai Lietuvos valstybei jokių pretenzijų nepareiškus, 1927 m. iš Rapersvilio pajudėjo specialus traukinys į Lenkiją. Net 13-oje vagonų jis vežė neįkainojamas muziejaus vertybes, tarp jų ir Tadeušo Kosciuškos širdį.

*Laisvės kolonos postamente Lenkijos karūnos ir LDK herbai.
Autorės nuotrauka.*

*Vladislovo Broel-Pliaterio rezidencija Kilchberge, ant Ciuricho ežero kranto.
Autorės nuotrauka.*

Sumažėjęs Rapersvilio muziejus du kartus keitė pavadinimą; dabar jis vadinasi Lenkų muziejumi.

Tytuvėnų bajorų Romerių atminimas Rapersvilio pilyje

Prie Rapersvilio pilies vynuogyno esančioje bibliotekoje yra kambarys, skirtas Tytuvėnų bajorų Romerių atminimui („Salonik Romerów“). Jame galima pamatyti porą baldų iš Tytuvėnų dvaro, ant sienų kabančius Romerių giminės portretus ir Sofijos Romerienės sukurtus paveikslus, nemažai knygų iš Romerių bibliotekos (tarp jų ir lietuviškų).

Šaltiniai:

<http://platerak.republika.pl/konarski.html#DUSIATY>
<https://www.geni.com/people/Kazimierz-W%C5%82adys%C5%82aw-Broel-Plater/6000000002632176273>
<http://www.muzeum-polskie.org/mpr/deutsch/geschichte.html>

Redakcijos priedas: Pagerbiant vietovę, kur buvo saugomos ATR išgelbėtos valstybingumo ir meninės vertybės, Rapersvilio pilies Didžiojoje Riterių salėje bus rengiamas atkurtos Lietuvos valstybės 100 metų jubiliejinis minėjimas ir koncertas. Šis bendras Lietuvos Respublikos ambasados Berne ir Šveicarijos lietuvių bendruomenės renginys vyks 2018 m. vasario 24 d.

Šveicarės dovanos Lietuvos muzikos ir teatro akademijai

KRISTINA VALENTONIENĖ
LMTA Tarptautinių programų ir
projektų koordinatore

2017 m. kovą Lietuvos muzikos ir teatro akademija sulaukė originalios dovanos iš Šveicarijos. Ponia Lotti Schicker-Dierolf atsiuntė Akademijai du šimtus vinilinių plokštelių su klasikinės muzikos įrašais. Kolekcija priklausė jos vyrui, pianistui, profesoriui Hansui Schickeriui.

Tai ne pirma p. Lotti Schicker-Dierolf dovana LMTA. Tapusi našle 2014 m. ji donavo Akademijai klasikinės fortepijono ir orkestrinės muzikos natų rinkinių, kurie saugomi LMTA skaitykloje ir yra visiems prieinami.

„Man sunku skirtis su šiomis plokštelėmis, bet žinau, kad jos Akademijoje gyvens toliau“, – laiške rašo p. Schicker-Dierolf. – „Būsiu laiminga žinodama, kad natos ir vinilinės plokštelės priklausys Lietuvos muzikos ir teatro akademijai, kurioje viešėdamas mano vyras jautėsi laimingas.“

LMTA rektorius prof. Zbignevas Ibelgaubtas džiaugiasi gauta vinilinių plokštelių kolekcija iš Šveicarijos.
Marijos Paškevičiūtės nuotrauka.

Dovanotos vinilinių plokštelių kolekcijos pristatymas LMTA. Nuotraukoje iš dešinės į kairę: Kristina Valentonienė, rektorius prof. Zbignevas Ibelgaubtas, Mokslo prorektorė dr. Judita Žukienė, LMTA dėstytojai, studentai ir darbuotojai.
Marijos Paškevičiūtės nuotrauka.

Prof. Hansas Schickeris ne kartą lankėsi LMTA, čia vedė meistriskumo pamokas. Geraširdis, draugiškas profesorius ir jo šeima padėjo lietuviams Šveicarijoje.

Daugelį dovanojamų plokštelių įrašė Hanso Schickerio mokiniai. Kai kurie įrašai istoriškai vertingi, nes jų pasaulyje likę tik keli egzemplioriai. Kolekcijos pristatymas vyko 2017 m. balandžio 5 d. LMTA Centrinų rūmų Garso-vaizdo ir informacinių technologijų centre.

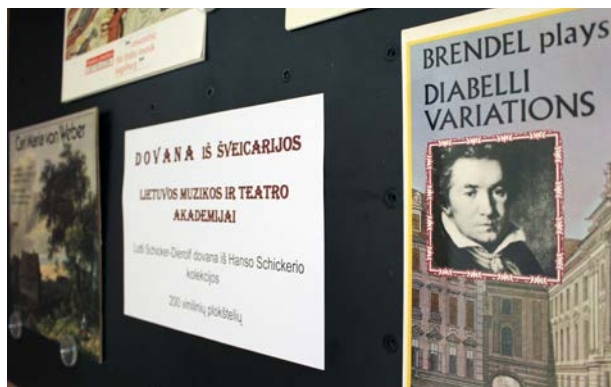
Lietuvos muzikos ir teatro akademija dėkoja p. Lotti Schicker-Dierolf už palaikymą ir dovanas,

džiaugiasi kasmetine stipendija, skiriama jaunam pianistui dalyvauti „Laudinella“ vasaros akademijos kursuose Šveicarijoje.

Redakcijos priedas:

ŠLB valdyba sužinojusi apie šią dovaną, pasiuntė p. Lotti Schicker – Dierolf padėką ir pasidžiaugė dar viena reikšminga Lietuvos – Šveicarijos sąsaja. Netrukus buvo gautas atsakymas, kuriame ponია išreiškia savo dėkingumą Lietuvos muzikos ir teatro akademijai, kad ji priėmė jos vyro palikimą saugojimui ir naudojimui. Prof. Hansas Schicker prašė savo žmonos, kad ji tęstų jo pradėtus projektus ir nenutrauktų

ryšių su jam brangiais žmonėmis. „Dabar jis tebegyvena savo mylimame Vilniuje – jo didžiausias turtas, visos natos ir vinilinės plokštelės yra ten geriausiose rankose. Už tai aš nuoširdžiai dėkoju Lietuvos muzikos ir teatro akademijai!“ – savo laiške mums rašė p. Lotti Schicker-Dierolf.

Stendas prie fonotekos vinilinių plokštelių kolekcijos pristatymo proga. Marijos Paškevičiūtės nuotrauka.

Thomas Mannas – vokiečių, savo gyvenimu nutiesęs tiltą Lietuva – Šveicarija

ARŪNAS VISMANTAS

Istorijoje ir kultūroje esama sąsąjės tiltų jungiančių Lietuvą su Šveicarija. Šįkart tarp dviejų nuostabaus grožio miestelių - Nidos Lietuvoje ir Kilchbergo Šveicarijoje. Tiltas, visiems laikams sujungęs Nidą ir Kilchbergą, tai - vienas garsiausių XX amžiaus rašytojų, Nobelio literatūros premijos laureatas Thomas Mannas.

Thomas Mannas gimė Liubeke 1875 metais. Tėvas - prekybininkas, senatorius Thomas Johann Heinrich Mannas, motina - Julia da Silva - Bruhns. Thomas buvo antrasis sūnus. Šeimoje dar augo broliai Heinrich ir Viktor, seserys Julia ir Carla. Šeima priklausė to meto Liubeko miesto elitui. Po tėvo mirties šeima persikėlė gyventi į Miuncheną. Tėvo palikimas Th. Mannui leido visą savo laiką paskirti tik rašymui. 1905 m. Th. Mannas vedė Kathariną Pringsheim, garsaus vokiečių matematikos profesoriaus dukrą. Jie susilaukė šešių vaikų: Erikos (1905–1969), Klaus'o (1906–1949), Golo (1909–1994), Monikos (1910–1992), Elisabeth (1918–2002) und Michael'io (1919–1977).

1901 metais Th. Mannas išleido savo pirmąjį romaną „Buddenbrooksai“. Antrasis šio romano leidimas (1903 m.) išgarsino rašytoją. Jis tapo pripažintu, žymiu ir turtingu autoriumi. Tiesa, tikroji šlovė rašytoją aplankė prabėgus 28 metams. 1929 m. jam buvo paskirta Nobelio literatūrinė premija.

Ketvirtame dešimtmetyje Th. Mannas reiškėsi ne tik kaip rašytojas, literatūros kritikas, bet ir drąsiai išsakė savo demokratiškas liberalias politines pažiūras. Šios pažiūros buvo nepriimtinos augančiai Hitlerio diktatūrai. 1933m. sausio 30 d., minint 50-tąsias Richardo Vagnerio mirties metines, Miuncheno universitete, Th. Mannas skaitė paskaitą „R. Vagnerio kančia ir didybė“. Kitą dieną rašytojas

kartu su žmona išvyko skaityti tos pačios paskaitos į Amsterdamą, vėliau Briuselį, Paryžių. Po šio paskaitų ciklo buvo suplanuotos žiemos atostogos Arozoje. Planavęs tik trumpą išvykimą, rašytojas į Vokietiją nebegalėjo sugrįžti dėl grėsiančio persekiojimo. Per šį laikotarpį rašytojas buvo pašalintas iš įvairių draugijų. Vėliau sekė Th. Mann'o ir kitų valdžiai neįtikusių autorių knygų deginimo akcijos. Galiausiai iš Th. Mann'o šeimos narių atimama Vokietijos pilietybė. 1938 m. jis emigravo į JAV. Čia jis dėstė Prinštono universitete. Nuo 1940 m. BBC radijas transliavo Th. Mann'o vedamas laidas „Vokiečių klausytojams“. Gimtojoje Vokietijoje rašytojas apsilankė tik 1949 m., minint J. W. Goethe's 200 metų jubiliejų.

Paskutiniai gyvenimo metai Kilchberge

1952 metų birželio mėnesį Thomas ir Katia Mannai sugrįžo iš JAV į Europą ir apsistojo Šveicarijoje, Erlenbache prie Ciuricho. 1954 m. Manno šeima įsigijo vilą kitame Ciuricho ežero krante, Kilchberge, Alte Landstrasse 39. 1955 metais rugpjūčio 12d. rašytojas mirė ir buvo palaidotas Kilchbergo kapinėse.

Name Kilchberge Katia Mann, vyriausioji dukra Erika, sūnus Golo bei anūkas Frido gyveno dar apie 40 metų. Kilchbergo kapinėse, greta Thomo Manno palaidota visa Manno šeima, išskyrus sūnų Klaus, kuris yra palaidotas Kanuose.

Vasarnamis Nidoje

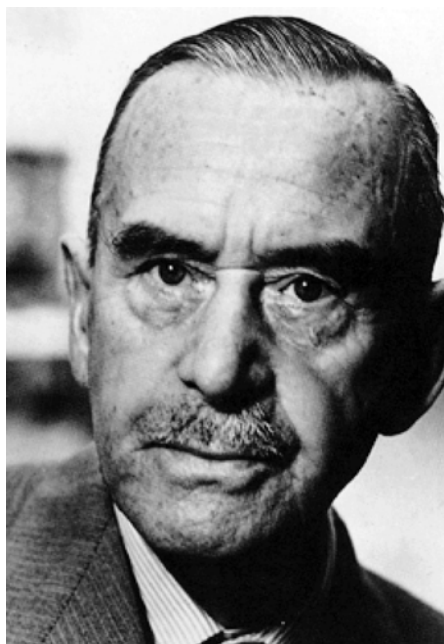
Th. Manno šeima su Nida susipažino 1929m. vasarą. Tuomet atostogaudami Raušene (dabartinis Svetlogorskas, Kaliningrado sr.) žavėjosi Kuršių Nerijos gamta. Kelias dienas buvo apsistoję Hermano Blodė's viešbutyje Nidoje. Bendraudami su dailininku Ernst Mollenhauer, Blodė's viešbučio savininku, jienusprendė šioje vietovėje pasistatyti vasarnamį. Dienoraštyje Th. Mannas rašė: „Mes keletą dienų praleidome žvejų kaimelyje Nidoje, esančioje lietuvių valdomame Klaipėdos krašte, ir buvome taip sužavėti tikrai neįmanomo aprašyti šių vietų gamtos savitumo ir grožio, fantastiško slenkančių kopų pasaulio, briedžių gyvenamų šilų ir beržynų tarp įlankos ir Baltijos jūros, laukinio paplūdimio puikumo, jog nutarėme įsitaisyti nuolatinį būstą šioje tolimoje vietovėje.“ (L. Stepanauskas „Th. Manas ir Nida“, 1987). Po kelių mėnesių Lietuvos miškų valdyba

Thomo Manno šeimos Vasarnamis Nidoje. Muziejaus nuotrauka.

Manno šeimai 99 metų laikotarpiui išnuomojo sklypą skirtą vasarnamio statybai. Dviejų klaipėdiečių, „Nixdorf & Reissmann“ statybos įmonė nedelsiant ėmėsi darbo ir iki 1930 m. pavasario naujutėlio vasarnamio statyba ant Skruzdynės kopos buvo baigta. Tik prasidėjus vaikų atostogoms, (tuomet Bavarijoje nuo liepos 15 d.), Th. Manno šeima išsiruošdavo į Nidą. Taip tris vasaras iš eilės 1930, 1931 ir 1932 metais. Rašytojas Nidoje visuomet intensyviai dirbo. Čia būdamas jis laikėsi griežtos dienotvarkės. Laikas po pusryčių iki vidurdienio visada buvo skirtas tik rašymui. Intensyvų Th. Manno darbą liudija gausybė gautų ir parašytų laiškų. Bet didžiausias darbas, nuveiktas Nidos vasarnamio darbo kambaryje – tetologijos „Juozapas ir jo broliai“ sukurti puslapiai.

Išvykdami paskutinį kartą iš Nidos, Manno šeima negalėjo net įsivaizduoti kokie dideli pokyčiai laukia. Neįsivaizdavo, kad jau po kelių mėnesių jų dukrai Erikai teks gelbėti tą patį „Juozapo“ rankraštį įsigavus į atimtą jų namą Miunchene, o Thomui ir Katiai teks emigruoti. Hitleriui užėmus Klaipėdos kraštą, vasarnamis tapo Hermano Gėringo medžioklės namu bei gavo „Haus Elchland“ vardą.

1965 m. namas perduotas Klaipėdos miesto bibliotekai. 1967 m. atidaryta nedidelė ekspozicija skirta Th. Mannui. 1975 m., minint rašytojo 100-ąsias metines, pastatas dar kartą restauruotas. 1996 m. pagal išlikusius

architekto H. Reismano brėžinius, surinktus šeimos prisiminimus namas dar kartą restauruotas. 1995 m. įkurta viešoji įstaiga „Thomo Manno kultūros centras“. 1996 m. namui suteikiamas Thomo Mann'o memorialinio muziejaus statusas.

Apsilankykite

Rašytojas rekomendavo Nidą tokiais žodžiais: „Kuršių Nerija yra tokia savita, jog ją būtinai reikia pamatyti kaip Italiją ar Ispaniją, idant siela nestokotų nuostabaus grožio vaizdų“. Artėja vasara – gera proga aplankyti Neringos muziejus (2016 m. Thomo Manno memorialinis muziejus, Kuršių nerijos istorijos muziejus ir Nidos žvejo etnografinė sodyba sujungti į vieną muziejų ir pavadinti Neringos muziejai.) Beje, šiemet liepos 15 - 22 dienomis čia vyks XXI Th. Manno festivalis „Pandoros skrynia“. O Kuršių nerijos istorijos muziejuje rugpjūčio 16 d. - rugsėjo 1 d. viešės ŠLB kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“.

Norintiems plačiau susipažinti su Th. Manno biografija, vertėtų pavartyti L. Stepankausko knygą „Tomas Manas ir Nida“ (Vaga, 1987) ar apsilankyti Ciuriche esančiame Th. Manno archyve-muziejuje.

Thomo Manno šeimos kapavietė Kilchberge. Autoriaus nuotrauka.

Lietuvos mokslininkų ir tyrėjų susitikimas

Birželio 10 d. 13.00 val. LR ambasadoje Berne (adresas: Kramgasse 12, Bernas) organizuojamas mokslininkų bei su moksline veikla susijusių profesionalų susitikimas. Šis neformalus renginys yra skirtas susipažinimui, darbo patirties pasidalijimui ir bendrų veiklų galimybių aptarimui.

Norintys plačiau papasakoti apie savo tyrimus yra mielai kviečiami paruošti 5-10 min. prezentaciją. Registruotis iki birželio 3 d. pas Aistę Baleišytę aistebaleisyte@gmail.com, Mildą Malinauskienę milda.malinaus@gmail.com.

Šveicarijos lietuvių Joninių / Rasų šventė birželio 24 d. tradicinėje vietoje ant Lemano ežero kranto Lozanoje. Kvietimas svetainėje: www.jonines.ch. Informacija: info@jonines.ch.

Birželio 30 d. - liepos 2 d. Kaune vyks **X Pasaulio lietuvių sporto žaidynės**. Šveicarijos lietuvių bendruomenei atstovaus 19 sportininkų. Kviečiame sirgalius palaikyti mūsų sportininkus.

Liepos 15 d. LR ambasadoje Berne vyks **Valstybės dienos minėjimas** su žvilgsniu į senąją Lietuvos istoriją. Paskaitą skaitys Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų direktoriaus pavaduotoja dr. Jolanta Karpavičienė.

Rugsėjo 22-24 d. Cuge, Altstadthalle Zug galerijoje (adresas: Unter Altstadt 14) vyks **tapytojų ant šilko darbų paroda „KONTRASTE“**. ŠLB narė Rimutė Balnienė, viena iš parodos dalyvių, savo darbų kolekciją skiria Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti. Parodos atidarymas: rugsėjo 22 d. 17.00 val. (www.swissilkers.ch)

1918 metų **Neriklausomybės Akto signatarų dr. Jurgio Šaulio ir prelado Kazimiero Stepono Šaulio atminimo pagerbimo renginys** Lugane spalio 7 d. Renginys skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti.

LR ambasada Berne spalio 15 d. kviečia į Solothurne vyksiantį viešą 1794 metų sukilimo vado **Tado Kosciuškos atminimo pagerbimo renginį**, minint jo 200-ąsias mirties metines.

ŠLB Advento šventė Berne, Paulus Kirche parapijos salėje gruodžio 2 d.

ŠLB kilnojamosios fotografijos parodos „Lietuvių Šveicarija“ viešnagės Lietuvoje 2017m. antrame pusmetyje:

- Birželio 3 – 30 d.: Tauragės raj. savivaldybės Birutės Baltrušaitytės viešoji biblioteka. Tauragė. (Tauragės miesto šventė „Tauro ragas - 2017“).
- Liepos 5 d. – rugpjūčio 5 d. Naujamiesčio kultūros centras – Dailės galerija. Panevėžio raj.
- Rugpjūčio 16 d. – rugsėjo 01 d.: Kuršių nerijos istorijos muziejus. Neringa.
- Rugsėjo 16 d. - spalio 9 d.: Signataro Prelato Kazimiero Stepono Šaulio gimtinėje. Švėkšna, Šilutės raj.
- Spalio 12 d.- lapkričio 1 d. Jurbarko Vinco Grybo memorialinis muziejus, Jurbarkas.
- Lapkričio 4 d. - gruodžio 6 d.: Vytauto Kazimiero Jonyno galerija, Druskininkai.
- Gruodžio 10 d. - sausio 3 d.: Kauno Kristaus Prisikėlimo bazilikos salėje.

Iškilmingas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimas ir koncertas Rapperswil'io pilies (St. Gallen kantone) Didžiojoje Riterių menėje 2018m. vasario 24 d.

1918 metų Nepriklausomybės Akto signatarų, gyvenusių ir veikusių Šveicarijoje – dr. Jurgio Šaulio ir Prelato Kazimiero Stepono Šaulio – atminimo pagerbimo renginio, skirto Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui ir vyksiančio 2017 m. spalio 7 d. Lugane

*preliminari programa
(registracija į renginį vyks artėjant datai)*

11.30 - 12.00	Šv. Mišios Santa Birgitta vienuolyno koplytėlėje.	13.15 - 14.15	1918 m. Nepriklausomybės Akto signatarų pagerbimo minėjimas Santa Birgitta namų konferencijų salėje.
12.15 - 13.00	Prelato K. S. Šaulio atminimo lentos aplankymas Santa Birgitta svečių namuose.	14.45 - 15.30	Gėlių padėjimas prie dr. J. Šaulio kapo Castagnolos kapinių kolumbariume.
Pietūs		16.00 - 17.00	Signatarų pagerbimas kartu su vietinės valdžios atstovais ir VU merginų choro "VIRGO" koncertas St. Antonio bažnyčioje Lugane.

Garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio (1873–1962) beatifikacijos išskilmės Lietuvoje

Lietuvos vyskupų konferencijos sekretoriatas praneša, kad Šventasis Tėvas Pranciškus paskyrė arkivyskupo Teofiliaus Matulionio beatifikacijos – skelbimo palaimintuoju – datą. Išskilmės vyks 2017 m. birželio 25 d. Vilniuje. Apeigoms vadovauti popiežius Pranciškus siunčia Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektą kardinolą Andželą Amatą (Angelo Amato) SDB. Tai išskirtinis istorinis įvykis, nes skelbimo palaimintuoju apeigos Lietuvoje vyks pirmą kartą.

Beatifikacija – skelbimas palaimintuoju – yra ne tik asmens dorybių pripažinimas, bet ypač Dievo darbų per tą asmenį atpažinimas. Juk kiekvienas palaimintasis ar šventasis savo gyvenime vadovaujasi Dievo valia, todėl jų gyvenimai mums tampa spindinčiais Evangelijos įkūnijimo konkrečiose situacijose pavyzdžiais.

Garbingojo Teofiliaus Matulionio gyvenimas liudija drąsą ir tvirtumą, kuriais paprastas žmogus gali atsilaikyti prieš sąžinės ir religijos laisvę niekinančią sistemą. Šešiolika metų kalėjime ir ketveri – namų arešte arkivyskupui buvo skirti ne už nusikaltimus, bet iš neapykantos krikščioniškajam tikėjimui. Savo kankinyse arkivyskupas Matulionis paliudijo ištikimybę Evangelijai ir meilę Bažnyčiai. Jį gerbdama Bažnyčia prisimena ir pagerbia visus krikščioniško tikėjimo ir sąžinės kankinius, ateistinio komunizmo aukas, tremtinius, kurių gyvenimo auka už tikėjimą ir Tėvynės laisvę nėra taip plačiai žinoma.

Beatifikacijos išskilmės Lietuvoje vyks pirmą kartą. Tai ne tik istorinis įvykis, bet ir kvietimas drąsiai gyventi Evangelija šiandienos iššūkių ir persekiojimų akivaizdoje. Nelikime nuošalyje, bet ruoškimės ir aktyviai dalyvaukime!

Dėl mokslo premijų užsienio lietuviams mokslininkams konkurso

Švietimo ir mokslo ministerija skelbia konkursą Mokslo premijoms, skiriamoms lietuvių kilmės mokslininkams ir Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje, (toliau vadinama – konkursas) gauti.

Kviečiame užsienio šalyse įsikūrusias lietuvių bendruomenes, Lietuvos mokslo ir studijų institucijas ir mokslininkus vienijančias organizacijas teikti siūlymus dėl kandidatų mokslo premijoms gauti. Šalyse, kuriose lietuvių bendruomenių nėra, paraiškas premijai gauti gali teikti pavieniai mokslininkai savo iniciatyva.

Konkurse gali dalyvauti mokslo laipsnį ir (ar) pedagoginį vardą turintys Lietuvos Respublikos piliečiai, ilgiau nei trejus metus nuolat gyvenantys užsienyje, bei lietuvių kilmės asmenys.

Atsižvelgiant į kandidatų mokslinius pasiekimus, konkurso metu numatoma skirti iki 5 premijų:

- premija už pastarojo dešimtmečio pasiekimus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloje humanitarinių ir socialinių mokslų srityse;
- premija už pastarojo dešimtmečio pasiekimus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloje fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų srityse;
- premija už viso gyvenimo nuopelnus mokslui ir pasiekimus humanitarinių ir socialinių mokslų srityse;
- premija už viso gyvenimo nuopelnus mokslui ir pasiekimus fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų srityse;
- premija už mokslo pasiekimų ir patirties sklaidą.

Premijos dydis – 3800 Eur. Informaciją apie konkursą taip pat galima rasti Švietimo ir mokslo ministerijos interneto svetainėje adresu www.smm.lt/web/lt/konkursai/kiti-konkursai.

Švietimo ir mokslo viceministras Giedrius Viliūnas

NAUDINGI ADRESAI

Bendruomenės interneto svetainė:

www.lietuviai.ch

facebook.com/SveicarijosLB

Lietuvos Respublikos Nuolatinė atstovybė prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų
Ch. Louis Dunant 15, 1202 Ženeva
www.mission-geneva.mfa.lt
El.p. missionch@urm.lt
Tel.: 022 74 82 470

LR ambasada Šveicarijoje
Kramgasse 12, 3011 - Bern
+41(0) 31 352 52 91
http://ch.mfa.lt,
amb.ch@urm.lt

ŠLB valdybos pirmininkė Jūratė Caspersen
Dorfstrasse 198,
8706 Meilen
+41 (0) 76 330 92 00
jurate@caspersen.ch

ŠLB banko sąskaitos duomenys:
Litauische Gemeinschaft,
8050 Zürich,
Zürcher Kantonalbank, 8010 Zürich
IBAN CH38 0070 0110 0013 0089 1
SWIFT (BIC) ZKBKCHZZ80A

ŠLB fondas „Lietuvai -100“
Litauische Gemeinschaft
8050 Zürich
Zürcher Kantonalbank
IBAN: CH19 0070 0350 0461 7458 5
Konto-Nr. 3500-4.617458.5
Sąskaitos pavadinimas: LITAUEN – 100

LR garbės konsulas
Ženevos ir Vo kantonuose
Michel Sogny
2 Avenue de Warens,
1203 Genève
www.sogny.com

LR garbės konsulas
Ciuricho ir Cugo kantonuose
Graziano Pedroja
Waaggasse 5, CH-8001 Zürich
+41 (0) 43 817 65 48
www.konsulat-litauen.ch
info@konsulat-litauen.ch

Žurnalo „Pasaulio lietuvis“ prenumerata:
PLB atstovybės Lietuvoje sąskaitos Nr.
(IBAN) LT76 7300 0101 2423 6579
Bankas: AB „Swedbank“
Banko adr.: Konstitucijos pr. 20A, 03502
Vilnius, Banko kodas: 73000
SWIFT kodas: HABALT22
Kaina metams 45 eurai.

SVEIKINAME

Mantės Lenkaitytės Ostermann
šeimą, sulaukusios dukrelės Teresės
Margaritos, 2016 m. rugsėjo 29 d.
(su broliuku Jonu)

DĖKOJAME

a.a. Jurgio Steponavičiaus vaikams
– Patrik Stephan, Barbara Patas-
Stephan, Gabi Stephan ir Michael
Stephan - už ŠLB padovanotas tėvo
lietuviškas knygas ir suvenyrus.

Ingos Belevičiūtės
Buchs šeimą, 2017 m.
vasario 22 d. sulauku-
sios pirmaginio Aisčio.

NAUJI NARIAI

2017. 01.01 – 2017. 05.15
1-2. Justė ir Andreas Hahne (TG)
3-4. Rūta ir Andrius Krivai (GE)
5. Lineta Würmli (SG)
6. Dovilė Jokubauskaitė (ZH)
7. Paulius Bertulis (ZH)
8. Dominyka Jusevičiūtė (VS)

REDAKCIJOS SKILTIS

Laikraščio redkolegija: ŠLB valdyba, kalbos korektorė Aldona Petrauskienė, maketuotoja Diana Brunner.
Laikraštis spausdintas www.esf-print.de
Straipsniai, informacija, reklamos priimami el. paštu: slz@lietuviai.ch. Reklamos kaina - 30 frankų.
Laikraštis yra Šveicarijos lietuvių bendruomenės leidinys, išeina 2 kartus per metus 250 egz. tiražu.
Perspausdinant straipsnius, būtina nurodyti šaltinį.